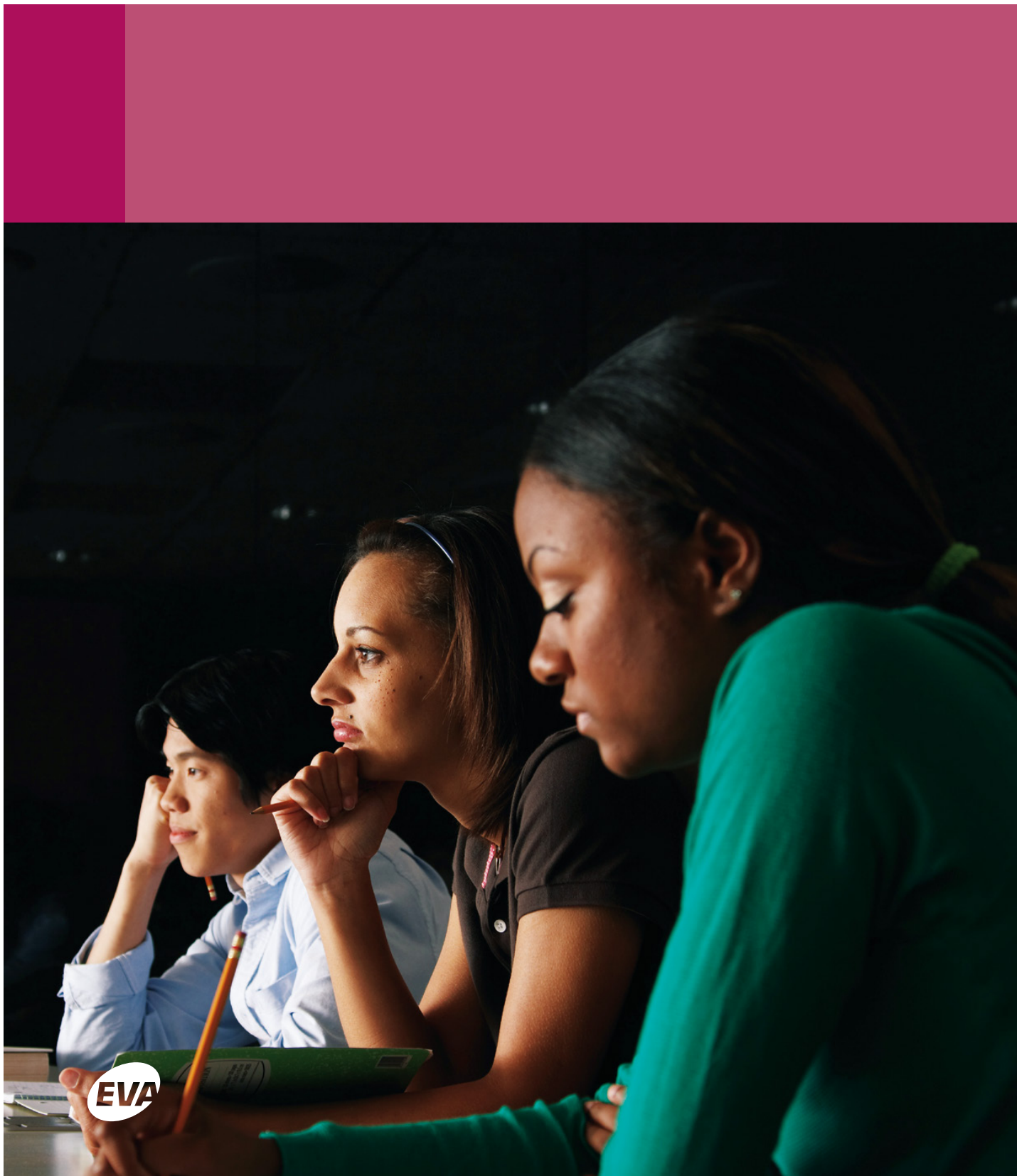

Kvalitet i transnationale uddannelser

Når uddannelser og institutioner krydser grænser

Indhold

Indledning	4
Fem anbefalinger til uddannelsesinstitutioner	10
Uddybning af anbefalinger til uddannelsesinstitutioner	14
1. Definer et klart formål	14
2. Ager professionelt på markedet	18
3. Vælg den optimale etableringsmodel	21
4. Vær opmærksom på balancen mellem sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning	24
5. Vær parat til øget kvalitetssikring	28
Rammevilkår – udfordringer og mulige løsninger	32
Uddybning af udfordringer og mulige løsninger	36
1. Begrænsede muligheder for lokal tilpasning	36
2. Risiko for dobbelt kvalitetssikring	38
3. Stor opgave for små institutioner	40
4. Udenlandske uddannelser er ikke registreret i Danmark	42
5. Svært at rekruttere danske studerende til udenlandske uddannelser	44
To eksempler fra danske institutioner	46
Metode og kilder	50
Metode	50
Kilder	52

Indledning

Internationalisering er på den politiske dagsorden. Udbud af transnationale uddannelser er en ud af flere måder, hvorpå institutionerne kan fremme internationalisering. I denne guide sætter vi fokus på mulighederne og udfordringerne ved transnationale uddannelser og på, hvordan institutioner kan sikre den nødvendige kvalitet af uddannelserne.

De erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner fik i 2009 lovhjemmel til at udbyde uddannelser i udlandet.¹ De politiske intentioner var at styrke uddannelsesinstitutionernes mulighed for at etablere og markere sig på det globale uddannelsesmarked med uddannelser af høj kvalitet. I dag – tre år efter vedtagelsen af loven – er der stadig ingen uddannelsesinstitutioner, der udbyder danske erhvervsrettede videregående uddannelser i udlandet, men der er blandt uddannelsesinstitutionerne en interesse for at gøre det.

Udenlandske uddannelser udbydes imidlertid på seks erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner herhjemme. Hvis uddannelserne ikke søges anerkendt under dansk uddannelseslovgivning, stilles der ikke krav om tilladelse fra Uddannelsesministeriet. I praksis betyder det, at uddannelsesinstitutionerne udbyder uddannelserne som indtægtsdækket virksomhed.

Denne guide giver anbefalinger til, hvordan uddannelsesinstitutioner kan sikre høj kvalitet i danske uddannelser, der udbydes i udlandet, og i udenlandske uddannelser, der udbydes her i Danmark. Guiden redegør også for de

lovgivningsmæssige rammer for transnationale uddannelser og for, hvilken betydning rammerne har for institutionerne og for uddannelsernes kvalitet. Vi kommer desuden med mulige løsninger til, hvordan man fra politisk side kan være med til at sikre kvaliteten og understøtte udbredelsen af transnationale uddannelser herhjemme og i udlandet.

Guiden bygger på indsamling af internationale erfaringer med transnational uddannelse. Samtidig har vi undersøgt, hvilke muligheder og barrierer de danske uddannelsesinstitutioner oplever, når det gælder transnationale uddannelser.

Transnational uddannelse – et komplekst begreb

Der findes ikke en entydig definition eller anvendelse af begrebet transnational uddannelse. I denne guide har vi valgt at anvende UNESCO og Europarådets definition af transnational uddannelse fra *Revised Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education* (2007).

¹ Lov nr. 537 af 12.6.2009. Loven er nu historisk, og lovhjemlen er indarbejdet i bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LBK nr. 882 af 8.8.2011). Loven gælder for erhvervsakademier, professionshøjskoler, ingeniørhøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

DEFINITION AF TRANSNATIONAL UDDANNELSE

All types and modes of delivery of higher education study programmes, or sets of courses of study, or educational services (including those of distance education) in which the learners are located in a country different from the one where the awarding institution is based. Such programmes may belong to the education system of a State different from the State in which it operates, or may operate independently of any national education system (UNESCO og Europarådet (2007)).

UNESCO og Europarådets definition af transnational uddannelse refereres hyppigt i den internationale litteratur om transnationale uddannelser og er en definition, som de danske uddannelsesinstitutioner er bekendt med. Definitionen omfatter ikke uddannelsesaktiviteter som fællesgrader (joint degrees) eller studerendes og underviseres mobilitet, men har fokus på uddannelsers og uddannelsesinstitutioners mobilitet.

Vi har valgt at fokusere på denne definition af transnationale uddannelser, da der knytter sig nogle særlige barrierer og potentialer til uddannelsers og uddannelsesinstitutioners mobilitet, som ikke nødvendigvis gør sig gældende ved studerendes og underviseres mobilitet. Derudover viser flere undersøgelser (fx Undervisningsministeriets rapport *Flere studerende på studie- og praktikophold i udlandet – strategi for øget udgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne* fra 2009), at de danske uddannelsesinstitutioner allerede har omfattende erfaring med fx studerendes mobilitet, mens de har mindre erfaring med, at uddannelser og uddannelsesinstitutioner krydser grænser.

I den internationale litteratur om transnationale uddannelser kaldes det land, den studerende opholder sig i, og hvor den transnationale uddannelse udbydes, ofte modtagerlandet, mens det land, hvor den bevisudstedende institution er forankret, kaldes afsenderlandet. Den udenlandske institution, som udsteder eksamensbeviset, kaldes ofte den bevisudstedende institution, mens den institution, der udbyder den bevisudstedendes uddannelse, kaldes værtsinstitutionen. Disse begreber vil blive anvendt løbende i guiden.

Politiske intentioner med danske uddannelser i udlandet

Da man fra politisk side gav uddannelsesinstitutionerne lov til at udbyde uddannelser i udlandet, var det for at

bidrage til kvalitetsudviklingen af de danske uddannelser gennem øget udveksling af viden og erfaring med udlandet. I lovbemærkningerne fremgår det desuden, at udbud af uddannelser i udlandet fra et nationaløkonomisk perspektiv blev set som et væsentligt potentiale for eksport af viden og uddannelseskompetence.

Loven kom i forlængelse af Globaliseringsstrategien (*Fremgang, fornyelse og tryghed – Strategi for Danmark i den globale økonomi*) fra 2006 og *National strategi for markedsføring af Danmark som uddannelsesland 2007-2012* fra 2007. Globaliseringsstrategien satte som ambition, at Danmark skulle markedsføres som et attraktivt uddannelsesland, og af *National strategi for markedsføring af Danmark som uddannelsesland 2007-2012* fremgik det, at netop udbud af danske uddannelser i udlandet kunne være med til at gøre danske uddannelser mere attraktive og tilgængelige for udenlandske studerende.

Status på dansk aktivitet

Som en del af arbejdet med denne guide har vi undersøgt de erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioners aktivitet og deres vurdering af transnationale uddannelser.

Som tidligere nævnt er der ingen erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner, der udbyder danske bekendtgørelseslagte uddannelser i udlandet. Niels Brock, er den uddannelsesinstitution, der kommer tættest på at gøre det. Institutionen udbyder uddannelser i Kina og Vietnam, men de studerende får ikke et eksamensbevis fra Niels Brock. Eksamensbeviserne bliver derimod udstedt af de udenlandske universiteter, som Niels Brock samarbejder med. Niels Brocks aktiviteter er beskrevet i kapitlet med danske eksempler senere i guiden. Ud over Niels Brock har en række erhvervsakademier og professionshøjskoler gjort sig overvejelser om eller planlagt at udbyde uddannelser i udlandet.

Et eksempel er professionshøjskolen VIA University College (VIA). Her har man flere års erfaring med internationale aktiviteter, herunder med at udvikle kurser i Kina for universitetet Changzhou Institute of Technology (CIT) i Shanghai i provinsen Jiangsu. I januar 2011 tog VIA det næste skridt og etablerede et kontor i Chengdu i Sichuan Provinsen i Kina. Kontoret skal pleje kontakten til myndighederne og professionshøjskolens samarbejdspartnere samt etablere og videreudvikle samarbejder inden for uddannelse, forskning, udvikling og innovation.

TABEL 1. DANSKE UDDANNELSESINSTITUTIONERS UDBUD AF UDENLANDSKE UDDANNELSER

	Uddannelse	Udenlandsk institution
Erhvervsakademi Aarhus	<ul style="list-style-type: none"> • Master in Leadership (MSc) 	The University of Buckingham, Storbritannien
Niels Brock	<ul style="list-style-type: none"> • MSc International Business and Management • BA (Hons) Business Administration 	De Montfort University, Storbritannien
Erhvervsakademi Kolding	<ul style="list-style-type: none"> • BA (Hons) in International Business • MBA General Management • Executive MBA • BA (Hons) in International Business (e-learning) • MSc International Business (fuldtidsstudium og e-learning) 	Coventry University, Storbritannien London South Bank University, Storbritannien
Professionshøjskolen Metropol	<ul style="list-style-type: none"> • Master i teaterpædagogik 	Universität der Künste Berlin, Tyskland
VIA University College	<ul style="list-style-type: none"> • Master of Health of Science (Nursing) 	Deakin University, Australien

Fleere af de erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner har erfaring med forpligtende samarbejde med udenlandske uddannelsesinstitutioner, fx om fælles moduler eller parallelle forløb. Nogle af institutionerne ser samarbejdet om moduler som en måde, hvorpå de kan gøre sig erfaringer med transnationale aktiviteter og på længere sigt blive i stand til at udbyde uddannelser i udlandet.

Andre institutioner har valgt at fokusere på undervisere og studerendes mobilitet, indtil institutionerne har de nødvendige erfaringer med internationalisering. Og en mindre gruppe af uddannelsesinstitutioner har valgt ikke at udbyde uddannelser i udlandet og fokuserer i stedet på andre internationaliseringsaktiviteter.

Når det kommer til udbud af udenlandske uddannelser på danske uddannelsesinstitutioner, er flere institutioner som sagt aktive. Vores undersøgelse viser, at danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner udbyder tre udenlandske bacheloruddannelser og syv udenlandske master- og kandidatuddannelser. Uddannelserne fremgår af tabel 1.

Vurdering af muligheder og udfordringer

Trods den begrænsede aktivitet ser flere af de danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner strategiske muligheder i at udbyde transnationale uddannelser. I undersøgelsen nævner institutionerne bl.a.:

Generelt for transnationale uddannelser:

- Mulighed for at være del af større faglige miljøer sammen med udenlandske institutioner i form af faglig udvikling og sparring.
- Mulighed for at internationalisere uddannelsesinstitutionen.

Udbud af uddannelser i udlandet:

- Mulighed for at tiltrække andre og måske dygtigere studerende og undervisere til uddannelserne i udlandet.
- Mulighed for, at danske studerende kan tage en del af deres uddannelse på udbudsstedet i udlandet, og at udenlandske studerende kan tage en del af uddannelsen i Danmark. Desuden mulighed for øget undervisermobilitet, hvor undervisere kan undervise på uddannelsen i udlandet.
- Mulighed for øgede markedsandele i udlandet, hvor der er stor efterspørgsel.

Udbud af udenlandske uddannelser herhjemme:

- Mulighed for at kunne tilbyde de studerende en større variation af uddannelser, fx særlige specialiserede uddannelser, som ikke udbydes i Danmark, eller bachelor- og masteruddannelser, som de erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner ellers ikke kan udbyde inden for de lovgivningsmæssige rammer.

Den begrænsede aktivitet inden for transnationale uddannelser skyldes ifølge uddannelsesinstitutionerne, at udfordringerne er for store. I forbindelse med udbud af uddannelser i udlandet er de største udfordringer de begrænsede muligheder for at tilpasse uddannelserne til de lande, de skal udbydes i, de økonomiske barrierer for at komme i gang, institutionernes manglende kommercielle erfaring og deres manglende erfaring med mere komplekse internationaliseringsaktiviteter.

Når det drejer sig om udbud af udenlandske uddannelser herhjemme, er de væsentligste barrierer vanskeligheder med at finde gode samarbejdspartnere, omkostninger ved at få vurderet uddannelser for at få opholdstilladelse til de udenlandske studerende og begrænsede muligheder for at tiltrække danske studerende, da de studerende selv skal betale for at gå på de udenlandske uddannelser.

Uddannelsesinstitutionerne er opmærksomme på, at det kræver en stor indsats at komme i gang med at udbyde transnationale uddannelser – særligt i udlandet – og de har i de fleste tilfælde stor viden om, hvad det kræver. Men institutionerne vurderer, at barriererne er for store sammenholdt med de muligheder, som transnationale uddannelser giver.

Vækst i transnationale uddannelser internationalt

Ser man på de transnationale uddannelser i et internationalt perspektiv, er uddannelsers og uddannelsesinstitutioners mobilitet vokset i løbet af de seneste to-tre årtier, selvom disse former for mobilitet stadig er et forholdsvis nyt fænomen (COL/UNESCO 2006). Omfanget af transnationale uddannelser er svært at fastslå, da datakilderne er behæftet med usikkerhed. Det skyldes, at mange lande ikke registrerer antallet af transnationale uddannelser, og at undersøgelser af transnationale uddannelser ofte bruger forskellige definitioner.

Mobilitet af uddannelser gennemføres typisk, ved at en bevisudstedende institution etablerer et samarbejde med en værtsinstitution i udlandet. Værtsinstitutionen udbyder derefter uddannelsen til de lokale studerende. Storbritannien og Australien, som er de to mest aktive lande på området, har indskrevet ca. 300.000 studerende på deres uddannelser i udlandet. Størstedelen af uddannelserne gennemføres i Asien (Sakamoto 2011).

Mobilitet af uddannelsesinstitutioner gennemføres typisk, ved at uddannelsesinstitutionerne etablerer en campus i udlandet, såkaldte *branch-campus*. Ifølge Sakamoto (2011) er uddannelsesinstitutioners mobilitet stadig forholdsvis begrænset. Det skyldes, at det kræver en stor startkapital og indebærer en stor risiko for ud-

dannelsesinstitutionerne at etablere branch-campus (Sakamoto 2011). Selvom omfanget stadig er begrænset, påpeger Shams et al. (2012), at antallet af branch-campus er steget med 43 % siden 2006.

The Observatory on Borderless Higher Education (OBHE) indsamler oplysninger om antallet af universiteter med en eller flere campusser i udlandet. Ifølge organisationens nyeste tal fra 2011 er der 200 udenlandske campusser rundt om i verden. Kina er et af de lande, hvor udviklingen går stærkt, og landet er modtagerland for 17 udenlandske campusser. Det land, som har flest campusser, er de Forenede Arabiske Emirater, som er modtagerland for 37 udenlandske campusser. USA er det land, som med 78 campusser i udlandet har etableret flest campusser.² Herefter følger Frankrig med 27 udenlandske campusser og Storbritannien med 25 udenlandske campusser.³

Læsevejledning

Denne guide bygger på internationale erfaringer med transnationale uddannelser og danske uddannelsesinstitutioners vurdering af muligheder og barrierer i forbindelse med transnationale uddannelser. Guiden er inddelt i tre dele.

I den første del beskriver vi, hvilke forhold uddannelsesinstitutionerne skal være opmærksomme på, hvis de ønsker at udbyde transnationale uddannelser.

I den anden del beskriver vi betydningen af institutionernes rammevilkår for at udbyde transnationale uddannelser, og hvilken betydning det kan have for kvaliteten, samt mulige løsninger.

I den tredje del præsenterer vi to eksempler fra danske institutioner, som har erfaring med at udbyde transnationale uddannelser. Formålet er at illustrere, hvordan de to institutioner er kommet i gang med transnationale uddannelser, og hvordan transnationale uddannelser kan gennemføres. Transnationale uddannelser kan gennemføres på mange måder, og eksemplerne er dermed ikke nødvendigvis udtryk for den bedste praksis, men blot konkrete eksempler på, hvordan det kan gøres.

Guiden afsluttes med en præsentation af vores metode og kilder.

² University World News 2012a

³ University World News 2012b

Målgruppe

Guiden henvender sig primært til ledere og internationale koordinatore på erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner og til myndigheder og beslutningstagere, som regulerer de erhvervsrettede videregående uddannelser. Derudover indeholder guiden information, som kan være relevant for andre centrale aktører med interesse for transnationale uddannelser, herunder undervisere og institutioners bestyrelser.

Fem anbefalinger til uddannelsesinstitutioner

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har fem anbefalinger til danske uddannelsesinstitutioner, som ønsker at udbyde transnationale uddannelser. Anbefalingerne retter sig primært mod at udbyde uddannelser i udlandet, men vil også være relevante for uddannelsesinstitutioner, der ønsker at udbyde udenlandske uddannelser i Danmark, da mange af de samme problemstillinger gør sig gældende, om end i mindre grad. Vi præsenterer anbefalingerne kort her og uddyber dem i næste kapitel.

1. Definer et klart formål

At udbyde transnationale uddannelser i udlandet er i høj grad en strategisk beslutning. Transnationale uddannelser kan have stor betydning for institutionens omdømme og ressourcer, og derfor bør der være et klart strategisk mål med aktiviteterne både på kort og på lang sigt. Den internationale litteratur viser, at der har været en tendens til, at uddannelsesinstitutionerne ikke har haft et tilstrækkeligt klart formål med og tilstrækkelig ledelsesmæssig opmærksomhed på de transnationale aktiviteter i udlandet. Det har øget risikoen for ringe kvalitet af uddannelserne.

2. Ager professionelt på markedet

Når uddannelsesinstitutioner udbyder uddannelser i udlandet, træder de ind på nye markeder. Det betyder ofte, at uddannelsesinstitutionerne skal konkurrere med andre uddannelsesinstitutioner end dem, de plejer at konkurrere med, og samtidig skal de håndtere nye og anderledes krav fra arbejdsmarkedet og myndighederne i de pågældende lande. Den internationale litteratur peger på, at udfordringer typisk opstår, hvis uddannelsesinstitutionerne ikke har tilstrækkelig indsigt i det marked, de træder ind på. Det er derfor afgørende, at uddannelsesinstitutionerne gennemfører grundige markedsanalyser, inden de etablerer transnationale uddannelser. Samtidig bør uddannelsesinstitutionerne sikre troværdig markedsføring af uddannelserne for at undgå problemer med misinformation. Når det gælder udbud af udenlandske uddannelser på danske uddannelsesinstitutioner, er det også vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne gennemfører en grundig markedsanalyse, så de ved, hvilke og hvor mange studerende der ønsker at tage en udenlandsk uddannelse. På den måde kan de sikre sig, at der er et marked for de udenlandske uddannelser i Danmark.

3. Vælg den optimale etableringsmodel

Valget af etableringsmodel er en af de vigtigste beslutninger i forhold til at sikre kvaliteten og få succes med udbud af uddannelser i udlandet. Valget er imidlertid ikke let, og uddannelsesinstitutionerne bør nøje overveje, hvilken model der er den rette for dem. De internationale erfaringer peger på, at det kan være meget omkostningstungt at etablere en campus i udlandet. At igangsætte transnationale uddannelser i samarbejde med lokale udbydere er typisk billigere, da det ikke kræver etableringsomkostninger i samme størrelsesorden, men til gengæld kræver dette et meget godt samarbejde. Det er derfor helt afgørende, at den danske uddannelsesinstitution og den udenlandske samarbejdspartner har samme mål med de transnationale uddannelser. Internationale erfaringer viser, at kommercielle mål ofte vinder over faglige, og at det kan have betydning for kvaliteten af uddannelserne.

4. Vær opmærksom på balancen mellem sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning

Uddannelser udbudt i udlandet og i afsenderlandet bør være af sammenlignelig kvalitet ifølge UNESCO og OECD's retningslinjer for udbud af transnationale uddannelser (2005). Samtidig kan både den bevisudstedende institution og modtagerlandet have et ønske om at tilpasse uddannelserne, så de kan tage højde for kulturelle og lokale forhold i modtagerlandet. Den internationale litteratur peger på, at balancen mellem sammenlignelighed og tilpasning til lokale forhold er svær. Dette kan betyde, at der fx ikke udelukkende kan anvendes de samme optagelseskrav som i hjemlandet, og at institutionen skal overveje, om de studerende skal have hjælp, for at de kan nå de generelle læringsmål, fx gennem støtte til akademisk engelsk. De danske uddannelsesinstitutioner, der ønsker at udbyde udenlandske uddannelser i Danmark, skal ligeledes være opmærksomme på kravene om sammenlignelige uddannelser, da de kan betyde, at de udenlandske bevisudstedende uddannelsesinstitutioner kan være afvisende over for at tilpasse uddannelserne til danske forhold.

5. Vær parat til øget kvalitetssikring

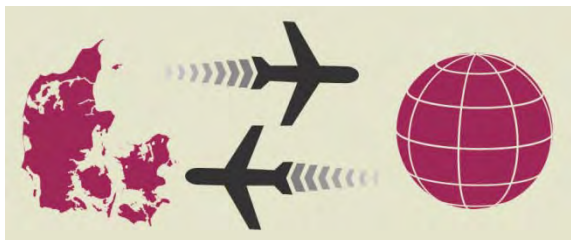
Ved transnationale uddannelser er der ofte stor geografisk afstand og kulturelle forskelle mellem den bevisudstedende institution og den institution, hvor uddannelsen udbydes. Derfor peger den internationale litteratur på, at transnationale uddannelser stiller store krav til uddannelsesinstitutionernes kvalitetssikringssystemer, og at det ofte ikke vil være nok blot at overføre det nationale kvalitetssikringssystem. Derudover skal uddannelsesinstitutionerne være opmærksomme på, at der kan være dobbelte krav om ekstern kvalitetssikring af uddannelsen fra myndighederne i både afsender- og modtagerlandet.

Uddybning af anbefalinger til uddannelsesinstitutioner

De fem anbefalinger til uddannelsesinstitutioner bygger på en gennemgang af international litteratur og interview med danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner. I dette kapitel uddyber vi anbefalingerne.

1. Definer et klart formål

Et klart formål er afgørende for uddannelsesinstitutionernes succes med at udbyde transnationale uddannelser. Hvis ledelsen ikke har et klart formål, kan det nemlig skabe problemer med kvaliteten af de transnationale uddannelser. Inden uddannelsesinstitutionen går i gang med at udbyde transnationale uddannelser i udlandet, skal den derfor gøre sig helt klart, hvad formålet er på både kort og lang sigt. De centrale spørgsmål er, hvordan transnationale uddannelser spiller sammen med uddannelsesinstitutionens overordnede strategi, hvordan aktiviteterne i udlandet skaber merværdi for uddannelserne i hjemlandet, og om institutionen er i stand til at løfte opgaven (Ziguras 2007).

Den internationale litteratur peger særligt på to udfordringer. For det første er det en udfordring, at uddannel-

sesinstitutionerne ofte ikke har dedikeret det nødvendige strategiske fokus til opgaven med at udbyde transnationale uddannelser trods de store omkostninger og risici, der er forbundet hermed. Eksempelvis begyndte flere af de australske universiteter først at udarbejde strategier for deres transnationale aktiviteter, efter at de havde været i gang i flere år (Ziguras 2007). For det andet er det en udfordring, at uddannelsesinstitutionerne kan komme til at forveksle nye muligheder for at etablere uddannelser i udlandet med egentlige begrundelser for at gøre det. Det kan fx ske, hvis en uddannelsesinstitution bliver kontaktet af en udenlandsk uddannelsesinstitution, som ønsker et samarbejde, eller hvis et samarbejde mellem to uddannelsesinstitutioner gradvist udvikler sig til også at kunne omhandle transnationale uddannelser. I disse tilfælde skal uddannelsesinstitutionerne være åbne over for nye muligheder, men disse muligheder må ikke forveksles med et velbegrundet strategisk formål for at igangsætte transnationale uddannelser (AUQA 2006). Blot fordi det kan lade sig gøre, er det ikke nødvendigvis en god ide rent strategisk.

Professor Stephanie Fahey, Deputy Vice-Chancellor ved det australske universitet Monash University, vurderer, at

netop formålet er et af de forhold, som uddannelsesinstitutionerne undervurderer vigtigheden af:

“Why are we doing this? There has to be a very clear and short message. We are doing it for reason 1-2-3. And never lose sight of it. Because when you get into the complexity of negotiations and putting programmes together you often forget why you started out doing it.”

Stephanie Fahey, Professor, Deputy Vice-Chancellor (Global Engagement), Monash University

Ifølge Stephanie Fahey er det også afgørende, for at det kan lykkes, at den samlede medarbejdergruppe forstår formålet med de transnationale aktiviteter. Formålet skal altså kunne kommunikeres klart ud, så alle kan forstå og se meningen med de udenlandske aktiviteter.

Uddannelsesinstitutionernes formål med transnationale uddannelser

Den internationale litteratur peger på tre overordnede begrundelser for, at uddannelsesinstitutioner etablerer transnationale uddannelser: 1) internationalisering, 2) kapacitetsopbygning og 3) profit (Smith 2010).

Internationalisering

Uddannelsesinstitutionerne kan se et behov for, at deres uddannelser og forskning bliver mere internationalt orienteret. Målet er at gøre uddannelserne mere relevante i nutidens globaliserede og vidensbaserede økonomi (Smith 2010, McBurnie 2001).

Monash Universitys engagement i Kina er et eksempel på internationalisering som formål:

“The reason we are going to China is because it's a high growth economy, they are very serious when it comes to education and research, and they are rising when it comes to the universities ranking and their citations in journals – particularly in engineering and the medical areas.”

Stephanie Fahey, Professor, Deputy Vice-Chancellor (Global Engagement), Monash University

Det britiske universitet The University of Nottingham fremhæver også internationalisering som sin motivation for at etablere campus i Kina og Malaysia:

“It [having campuses abroad] measurably benefits to the campus in the United Kingdom in terms of the staff, the students, the institution, the brand, research opportunities and industrial links. It has a lot of beneficial effects. We can for example now apply for research founding in China from their national bodies. It has opened up new sources of researching and it provides staff with opportunities

to get involved with research they might not necessarily have done.”

Helen Foster, Head of Partnership Development, International Office, The University of Nottingham

Inden for uddannelsesverdenen har der længe været en forestilling om, at internationalisering forbedrer kvaliteten af uddannelser. Motivationen for internationalisering er således ønsket om kulturel læring, udveksling af bedste praksis og større faglige miljøer, som kan styrke institutionernes vidensopbygning. Forudsætningen er dog, at institutionerne gør en indsats for at få integreret de internationale aktiviteter i institutionernes kerneaktiviteter. Ellers er der risiko for, at de internationale aktiviteter ikke tilfører en merværdi til institutionernes uddannelser i hjemlandet (Altbach et al. 2007, Campbell et al. 2000).

Når institutionerne i stigende grad ser transnationale uddannelser som en måde, hvorpå de kan blive mere internationaliserede, skyldes det bl.a., at det er uvist, om der fortsat vil være en stigende mobilitet blandt studerende. Derimod forventes der fortsat en markant stigning i efterspørgsel efter transnationale uddannelser i udlandet, eksempelvis i lande som Indien og Kina, på det afrikanske kontinent og i Mellemøsten (Altbach et al. 2007, Campbell et al. 2000, Knight 2007).

Kapacitetsopbygning

Transnationale uddannelser ses også som en måde, hvorpå man kan støtte udviklingslande, som enten ikke selv har et veludviklet videregående uddannelsessystem, eller hvor udbuddet blot ikke modsvarer efterspørgslen (Smith 2010, COL/UNESCO 2006, OECD og The World Bank 2007). Monash Universitys campus i Sydafrika er et eksempel på en campus, som blev etableret med kapacitetsopbygning som det primære formål. Campussen i Johannesburg blev etableret i 1996 efter afskaffelsen af apartheid og med ønsket om at støtte udviklingen i regionen.

Flere europæiske institutioner, herunder hollandske og tyske uddannelsesinstitutioner, er også engageret i transnationale uddannelser, hvor kapacitetsopbygning er en del af formålet. De transnationale uddannelsesaktiviteter er typisk initieret af modtagerlandene, som har efterspurgt vestlige uddannelser. En undersøgelse blandt australske universiteter viser, at formålet med at udbyde transnationale uddannelser for 6 % af universiteternes vedkommende er kapacitetsopbygning på den udenlandske partnerinstitution (ACA 2008).

Profit

Ser man på internationalisering generelt, dvs. studerendes mobilitet, fællesuddannelser mv., er der sket en forskydning af formålet. Tidligere var formålet med internationalisering i højere grad kapacitetsopbygning, hvor det i dag i højere grad er ønsket om profit, der driver uddannelsesinstitutionerne (COL/UNESCO 2006, Campbell et al. 2000).

Ofte er uddannelserne i udlandet igangsat udelukkende med profit for øje (Smith 2010, COL/UNESCO 2006). Transnationale uddannelser i udlandet giver nemlig mulighed for, at uddannelsesinstitutionerne kan træde ind på markeder med stor efterspørgsel efter videregående uddannelse, da der internationalt er en markant stigende efterspørgsel efter uddannelse (Campbell et al. 2000, Knight 2007). Lande som USA, England og Australien tjener store summer på eksport af uddannelsesydelser. USA's eksport er vurderet til 14,6 milliarder dollars, Englands til 9 milliarder pund, og Australiens til 2 milliarder australske dollars (Sakamoto 2011).

Derudover kan transnationale uddannelser af høj kvalitet også forbedre uddannelsesinstitutionernes omdømme og derved forbedre mulighederne for at tiltrække nye studerende. Modsat kan transnationale uddannelser i udlandet af ringe kvalitet have enorme negative konsekvenser for uddannelsesinstitutionernes omdømme og derved reducere antallet af studerende, der ønsker at studere på institutionen, både i udlandet og i hjemlandet. Den internationale litteratur peger på, at de transnationale uddannelsers betydning for institutionens omdømme og organisering ofte overstiger de økonomiske gevinster ved udbuddene i udlandet (Ziguras 2007). Selvom uddannelsesinstitutionerne ikke nødvendigvis har profit som deres hovedformål, gennemføres transnationale uddannelser stort set aldrig, uden at uddannelsesinstitutionen har en forventning om, at aktiviteterne vil give overskud (ASHE 2012, Sakamoto 2011).

Stephanie Fahey fra Monash University er meget tydelig, når det kommer til vurderingen af, om offentlige uddannelsesinstitutioner skal udbyde transnationale uddannelser for at få profit:

“If they think of making huge profit – forget it. The risk is too high to use it as an income generating source and it is easier just to recruit international students.”

Stephanie Fahey, Professor, Deputy Vice-Chancellor (Global Engagement), Monash University

Ønsker de danske uddannelsesinstitutioner at tjene penge på de transnationale uddannelser, er der altså noget, der tyder på, at det kræver stor omhu og professionalisme. Det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne er opmærksomme på dette, da der i den danske lovgivning er krav om, at de erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner skal udbyde uddannelser i udlandet som indtægtsdækket virksomhed, og uddannelserne må ikke give underskud fire år i træk.

Branding

Ud over de tre typiske formål med at igangsætte transnationale uddannelser – internationalisering, kapacitetsopbygning og profit – peger den internationale litteratur på uddannelsesinstitutionernes øgede behov for at brande sig på grund af den stigende konkurrence på det videregående uddannelsesområde. Uddannelsesinstitutionerne konkurrerer både om deres eksisterende markedsandele og om det stigende antal internationale studerende og nye uddannelsesmarkeder. Her er internationaliseringsaktiviteter, herunder transnationale uddannelser, en måde, hvorpå uddannelsesinstitutionerne kan brande sig internationalt (Knight 2004).

Formål ved udbud af udenlandske uddannelser

Ved udbud af udenlandske uddannelser i hjemlandet kan uddannelsesinstitutionernes formål med aktiviteterne ligeledes være internationalisering, profit og ønsket om at styrke uddannelsesinstitutionernes brand.

“Vores internationale profil er jo blevet meget stærkere af, at vi er i udlandet og samarbejder med De Montfort University. Et akademisk universitet, som er anerkendt for høj kvalitet.”

Anya Eskildsen, direktør, Niels Brock

Ifølge UNESCO og APQN (2006) kan uddannelsesinstitutionernes ønske om at udbyde udenlandske uddannelser være understøttet af en stigende efterspørgsel fra studerende i hjemlandet efter fx:

- Udenlandske kvalifikationer, uden at de studerende behøver forlade deres hjemland
- En større variation af uddannelser
- Uddannelser, som der er utilstrækkeligt udbud af i hjemlandet
- Mere fleksible uddannelser, fx e-learning.

Eksempelvis udbyder Erhvervsakademi Aarhus en ny Master in Leadership (MSc) med Buckingham University. Igangsættelsen af uddannelsen begrundes således:

“Der manglede en masteruddannelse i leadership i Danmark. En akademisk overbygning, der sætter fokus på leadership til forskel for management.”

Viggo Pagh, chefkonsulent, Ledelsesakademiet, Erhvervsakademiet Aarhus

Om end det ikke har været formålet med udbuddet af udenlandske uddannelser, peger den internationale litteratur på, at værtsinstitutionerne bl.a. kan lære at gennemføre transnationale uddannelser af de erfarne bevisudstedende institutioner. Uddannelsesinstitutioner i fx Asien og Mellemøsten har nemlig generelt lært meget af deres udenlandske partnere, så flere af modtagerlandene selv er begyndt at udbyde deres uddannelser i nabolande (Knight 2007).

CENTRALE SPØRGSMÅL

Formål

Uddannelsesinstitutioner kan med fordel diskutere følgende spørgsmål, inden de igangsætter transnationale uddannelser:

- Hvad skal formålet med jeres transnationale uddannelser være?
- Hvordan vil transnationale uddannelser bidrage til institutionens overordnede mål og strategi?
- På hvilken måde kan transnationale uddannelser tilføre merværdi til jeres kerneuddannelsesområder i Danmark?

Kilde: Ziguras 2007.

UNIVERSITY OF KENT , BRUSSELS SCHOOL OF INTERNATIONAL STUDIES, BELGIEN

Et klart formål – University of Kent vil være Storbritanniens europæiske universitet

Strategi

University of Kent vil gerne profilere sig som Storbritanniens europæiske universitet. Universitetet har en campus i Bruxelles og en campus i Paris. Derudover har universitetet udvekslings- og forskningssamarbejder og strategiske partnerskaber i andre europæiske byer. De to campusser er udvalgt efter strategiske overvejelser om, hvilke uddannelser der vil passe til netop denne campus og den by, den ligger i. Campussen i Bruxelles er valgt, fordi den giver mulighed for løbende kontakt til internationale organisationer, som er placeret i Bruxelles, og mulighed for hyppig brug af gæsteundervisere fra disse organisationer. Campussen i Bruxelles udbyder kun uddannelser, som er relateret til international politik, fx European Public Policy.

“We only have programmes in Brussels where we can demonstrate that there is an added value by offering them here.”

Professor Roger Vickerman, dekan, University of Kent, Bruxelles

Campussen i Paris er valgt på baggrund af byens status som kulturelt center. I Paris udbyder universitetet kun masteruddannelser inden for humaniora, fx moderne franske studier.

FAKTABOKS

University of Kent

University of Kent er et britisk universitet, som blev grundlagt i 1965. Universitetet har campusser i Canterbury, Medway, Bruxelles, Tonbridge og Paris.

Brussels campus

University of Kent, the Brussels School of International Studies (BSIS), åbnede i Belgien i 1998. I Bruxelles udbyder universitetet master- og ph.d.-uddannelser inden for internationale studier. I 2011 blev uddannelserne akkrediteret af den hollandske og flamske kvalitetssikringsinstitution NVAO. Campussen har ca. 220 studerende fra over 50 lande. Den største gruppe udenlandske studerende er fra Kina (www.kent.ac.uk/brussels).

2. Ager professionelt på markedet

Med transnationale uddannelser træder uddannelsesinstitutionerne ind på nye markeder. Det gælder, både når danske uddannelsesinstitutioner udbyder uddannelser i udlandet, og når de udbyder udenlandske uddannelser i Danmark. I begge tilfælde er det afgørende, at uddannelsesinstitutionerne analyserer markedet grundigt og planlægger, hvordan de vil markedsføre uddannelserne. Den internationale litteratur peger nemlig på, at udfordringer med transnationale uddannelser typisk opstår, hvis uddannelsesinstitutionerne ikke har tilstrækkelig indsigt i det marked, de træder ind på.

Analysér markedet grundigt

Inden uddannelsesinstitutionerne igangsætter transnationale uddannelser, skal de altså sikre sig, at der er et marked for deres uddannelser. De centrale overvejelser er markedsstørrelse, konkurrenceforhold og politiske forhold.

Uddannelsesinstitutionerne skal gøre sig klart, hvilken type studerende de gerne vil tiltrække, og vurdere, hvor mange studerende der vil være interesserede i den pågældende uddannelse. På den måde kan man få et indtryk af markedsstørrelsen. Det er også vigtigt at undersøge, hvilke konkurrenter der allerede er på markedet, og gøre sig overvejelser om, på hvilken måde man kan positionere og profilere sig i forhold til dem (Ziguras 2007).

De politiske forhold er også væsentlige at undersøge – både for at sikre sig, at modtagerlandet har et stabilt styre, og for at kende til restriktioner, som modtagerlandene har opsat for udenlandske udbydere. Nogle lande har nemlig meget omfattende restriktioner, mens andre lande har færre (Sakamoto 2011). Eksempelvis stiller den kinesiske regering bl.a. krav om, at udenlandske uddannelser udbudt i Kina skal være af samme kvalitetsstandard som i hjemlandet, at kvalifikationen (eksamensbeviset) skal være det samme som det, den bevisudstedende institution udsteder i hjemlandet, og at uddannelsen skal være anerkendt i hjemlandet. Derudover skal størrelsen af brugerbetalingen for uddannelserne følge den kinesiske regerings regelgrundlag på området (UNESCO/APQN 2006).

Der er flere eksempler i den internationale litteratur på, at uddannelsesinstitutioner har gennemført grundige markedsundersøgelser, inden de går i gang med at udbyde en uddannelse i udlandet.

Australske uddannelsesinstitutioners markedsundersøgelser indeholder typisk:

- Vurdering af markedsstørrelsen
- Vurdering af forbrugernes eller markedets evne til at betale for uddannelsesaktiviteten
- Vurdering af tilstedeværelsen og effektiviteten af konkurrenter på markedet
- Vurdering af, hvor meget det kræver at etablere sig på markedet (AUQA 2006).

Troværdig markedsføring

Som en del af den indledende analyse af markedet bør uddannelsesinstitutionerne også planlægge, hvordan de vil markedsføre deres transnationale uddannelser. Det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne stræber mod præcis og objektiv information om uddannelserne for at give de studerende det bedste grundlag at vælge uddannelse på og for at undgå et dårligt ry. I den internationale litteratur er der nemlig flere eksempler på dårligt kontrolleret markedsføring, som har vildledt de studerende og skadet uddannelsesinstitutionernes ry. Eksemplerne omhandler både uklarhed i forhold til valgfag og misinformation om, hvorvidt uddannelserne er akkrediterede, eller om uddannelsesinstitutionernes legale forhold (APQA 2006).

Der er stor forskel på, hvem der udarbejder markedsføringsmaterialet om transnationale uddannelser. I nogle tilfælde er det den bevisudstedende institution, der markedsfører uddannelserne, andre gange er det den lokale udbyder i modtagerlandet eller eksterne agenter. Problemet ved de to sidstnævnte tilfælde er, at den bevisudstedende institution kan have svært ved at kontrollere rigtigheden af markedsføringen.

Den australske kvalitetssikringsinstitution TEQSA (tidligere AUQA⁴) har fx fundet eksempler på fejlagtigt markedsføringsmateriale produceret af de australske uddannelsesinstitutioners partnerinstitutioner. Derfor anbefaler TEQSA, at uddannelsesinstitutionerne udarbejder retningslinjer for, hvordan de transnationale uddannelser markedsføres i modtagerlandene (AUQA 2006).

⁴ Alle AUQA-aktiviteter er overført til den australske kvalitetssikringsinstitution TEQSA (the Tertiary Education Quality and Standards Agency).

Den internationale litteratur peger ligeledes på, at det i nogle tilfælde har haft uheldige konsekvenser at lægge markedsføringen ud til eksterne agenter. Agenterne har oversat markedsføringsmaterialet til det lokale sprog, og den bevisudstedende uddannelsesinstitutioner har ikke i tilstrækkelig grad kontrolleret markedsføringsmaterialet. UNESCO og Europarådet påpeger også i *Revised Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education* (2007), at den bevisudstedende institution har ansvaret for det informationsmateriale, som agenter publicerer på institutionens vegne, og derfor bør kontrollere dette materiale løbende.

Danske uddannelsesinstitutioner, der ønsker at udbyde udenlandske uddannelser i Danmark, bør også planlægge, hvordan de vil markedsføre uddannelserne.

”Den største udfordring er at markedsføre uddannelserne i Danmark og kommunikere det ud med et begrænset budget.”

Jette M. Gøbel, uddannelseschef, The International Business Academy, Erhvervsakademi Kolding

Erhvervsakademi Koldings transnationale uddannelser fremgår på institutionens hjemmeside, men ikke af offentlige hjemmesider som fx UddannelsesGuiden.

Uddannelsesinstitutionerne skal også have gjort sig overvejelser om markedsføring af uddannelserne i Danmark, hvis de ønsker at rekruttere studerende fra lande uden for EU. For at få opholdstilladelse til de studerende skal uddannelsesinstitutionerne bruge en vurdering af ikke-godkendte uddannelser på statslige institutioner fra EVA, som bl.a. vurderer, om uddannelsesinstitutionens markedsføring er præcis og objektiv.

Kan danske uddannelser markedsføres i udlandet?

Flere af de danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner har allerede gjort sig overvejelser om, hvorvidt deres uddannelser kan udbydes i udlandet. Og flere af uddannelsesinstitutionerne er positive over for muligheden, særligt når det gælder de tekniske og merkantile uddannelser.

”Udbud af uddannelser i udlandet kunne være et stort forretningsområde. Vi har stor viden om korte videregående uddannelser, hvor man kombinerer teori og praksis. Vi har en konkurrencefordel på markeder i fx udviklingslande, hvor man enten er ufaglært eller universitetsuddannet. Her mangler de vores type uddannelser.”

Rikke Nielsen, head of international affairs, Erhvervsakademi Aarhus

Derimod er uddannelsesinstitutionerne mere skeptiske, når det kommer til at eksportere velfærdsuddannelser som fx lærer-, sygeplejerske- og pædagoguddannelserne. Det skyldes for det første, at dimittender fra velfærdsuddannelser har et mindre indtægtsgrundlag at se frem til end dimittender fra de merkantile og tekniske uddannelser. For det andet er uddannelserne tilrettelagt, så de passer ind i en unik dansk kontekst, herunder et velfærdssystem, som ikke findes tilsvarende i ret mange andre lande.

”Vi er en institution, der udbyder uddannelser inden for det pædagogiske og sundhedsfaglige område. Det er traditionelt områder, hvor det er sværest at etablere transnationale uddannelser, som oftest etableres som indtægtsdækket virksomhed. Det er meget svært at få en kineser, som gerne vil være skolelærer, til at betale, hvad det koster at få en certificeret, dansk læreruddannelse, også selvom den udbydes i Kina.”

Johnny Baltzersen, chefkonsulent, Professionshøjskolen UCC

Derudover kræver mange af velfærdsuddannelserne efterfølgende autorisation af den ansvarlige myndighed i udlandet, og det kan de danske uddannelsesinstitutioner ikke nødvendigvis garantere.

Uddannelsesinstitutionerne er desuden opmærksomme på en anden udfordring. På indtægtsiden er de danske uddannelsesinstitutioner omfattet af det udenlandske prisniveau for uddannelser, hvilket ofte er lavere end i Danmark, og på udgiftssiden er de omfattet af det danske omkostningsniveau, når de anvender danske undervisere. Det kan betyde, at uddannelsesinstitutionerne kan få svært ved at få økonomien til at hænge sammen, indtil de har fået uddannet lokale undervisere.

CENTRALE SPØRGSMÅL

Markedsanalyse

Uddannelsesinstitutioner kan med fordel diskutere følgende spørgsmål, inden de igangsætter transnationale uddannelser:

- Hvilket marked vil I fokusere på? Dvs. hvilken type land, uddannelsesinstitutioner, uddannelser og studerende?
- Hvad er markedets størrelse, og hvor stor er evnen til at betale for uddannelserne?
- Hvad kræver det at blive etableret på markedet?

- Hvilke andre konkurrenter er der på markedet, og hvordan kan I positionere jer?
- Hvordan kan I beskytte jeres brand og position også på længere sigt?
- Hvilke politiske forhold skal I være opmærksomme på?
- Hvordan vil I markedsføre jeres uddannelser?

Kilde: Ziguras 2007 og AUQA 2006.

WEBSTER UNIVERSITY, LEIDEN CAMPUS, HOLLAND

Professionaliseret markedsanalyse og markedsføring

Webster University er en global uddannelsesinstitution med mere end 100 campusser rundt om i verden og mere end 22.000 studerende på sine uddannelser, som repræsenterer mere end 100 nationaliteter (www.webster.edu). Campusserne er placeret i bl.a. Nord- og Sydamerika, Asien og Europa (Webster 2010). Arbejdet med transnationale uddannelser er meget professionaliseret, og Webster Universitys ledelse på hovedcampussen i St. Louis, USA, gennemfører løbende analyser af behovet for uddannelser rundt om i verden for strategisk at kunne udvælge placeringen af nye campusser.

Webster University udgiver en lang række informationsmaterialer om sine uddannelser og øvrige aktiviteter. Eksempelvis udgiver universitetet hvert år et Graduate Studies Catalog, som præsenterer universitetets mere end 50 uddannelser. Det er ikke alle uddannelser, som udbydes på alle campusser, men som udgangspunkt er det disse uddannelser, som universitetet kan vælge at udbyde rundt om i verden.

FAKTABOKS

Webster University

Webster University er et amerikansk universitet med hovedcampus i St. Louis, Missouri, USA. Universitetet er privat og nonprofit og blev grundlagt i 1915 (Webster 2010).

Leiden Campus

Webster University i Holland åbnede i 1983. Webster University blev i 2008 en officielt anerkendt institution i Holland og udbyder i dag uddannelser, som er akkrediteret af den hollandske og flamske kvalitetssikringsinstitution NVAO (www.webster.nl).

3. Vælg den optimale etableringsmodel

At finde en bæredygtig etableringsmodel er endnu en afgørende beslutning for uddannelsesinstitutionerne. Transnationale uddannelser kan etableres på mange måder, og internationale erfaringer peger på forskellige muligheder og begrænsninger ved de forskellige modeller.

Transnationale uddannelser kan eksempelvis gennemføres som:

- Franchising. En bevisudstedende institution giver en anden institution ret til at udbyde sine uddannelser i udlandet, men udsteder selv beviset.
- Twinning. En bevisudstedende institution giver en anden institution ret til at udbyde en (identisk) del af en uddannelse i et andet land. Den bevisudstedende institution anerkender de dele af uddannelsen, som er gennemført ved den anden institution, og udsteder beviset.
- Branch-campus. En bevisudstedende institution etablerer en afdeling i et andet land. Den bevisudstedende institution kan etablere branch-campusen alene eller i samarbejde med en lokal partner.
- E-learning. En uddannelsesinstitution tilbyder uddannelser gennem internetbaseret undervisning (CIRIUS 2007, OECD og The World Bank 2007).

Transnationale uddannelser kan overordnet kategoriseres efter etableringsmodeller, der kun involverer én institution, typisk branch-campus, og modeller, der involverer flere institutioner, der samarbejder, typisk franchising og twinning.

Uden samarbejdspartner

Den internationale litteratur peger på, at det kræver store investeringer at etablere en branch-campus i udlandet, og det kan derfor være et risikabelt tiltag. Ses der på de branch-campus, som er lukket gennem årene, har der været en tendens til, at ledelsen har undervurderet den økonomiske del af arbejdet (Shams 2012).

Ifølge Helen Foster, Head of Partnership Development, International Office, The University of Nottingham, har universitetet valgt at etablere sig som branch-campus i stedet for som franchising, da man vurderer, at det giver

den bedste mulighed for at kunne arbejde som ét samlet universitet:

“That’s the model [branch campuses] we always decided on. That it should be one university and not three separate universities. And that’s been something we clearly articulated from the start. That we didn’t want separate entities.”

Helen Foster, Head of Partnership Development, International Office, The University of Nottingham

Interviewet med Helen Foster, Head of Partnership Development, International Office, The University of Nottingham, peger altså på, at der også er fordele ved, at et universitet etablerer en branch-campus, da man derved sikrer, at universitetet forbliver en enhed frem for selvstændige afdelinger med delvis forskellig ledelse og forskellige mål.

Monash University har valgt at anvende forskellige etableringsmodeller i henholdsvis Malaysia og Sydafrika. I Malaysia valgte universitetet at etablere en branch-campus i samarbejde med en lokal samarbejdspartner, mens man i Sydafrika valgte at etablere en branch-campus alene (se caseboksen på side 23). Som følge af de forskellige etableringsformer har økonomien også været meget forskellig for de to campusser:

“The campus in South Africa braked even after 10 years. It’s a very expensive enterprise. For Malaysia it was easy to break even. But it was because we had a joint venture partner and we didn’t have to pay for the building etc. The problem in South Africa was that we were financing every brick.”

Professor Stephanie Fahey, Deputy Vice-Chancellor (Global Engagement), Monash University

Monash Universitys campus i Sydafrika optog de første studerende i 2001, og universitetet forventede først, at regnskabet ville balancere i 2012. For de danske uddannelsesinstitutioner er der ikke mulighed for at vente så længe med at få regnskabet til at balancere. Valget af etableringsmodel må også tage hensyn til evt. lovgivningsmæssige rammer. I den danske lovgivning er der fx regler om, at aktiviteterne i udlandet ikke må give et akkumuleret underskud fire år i træk. Danske uddannelsesinstitutioner kan altså ikke vente ti år med at få balance mellem indtægter og udgifter.

Med samarbejdspartner

Der kan være flere fordele ved at have en lokal samarbejdspartner, når en uddannelsesinstitution ønsker at udbyde transnationale uddannelser i udlandet. Det kan eksempelvis være en fordel i forhold til at anskaffe de nødvendige faciliteter og ressourcer til uddannelser

udbudt i udlandet (UNESCO og APQN 2006). Erfaringerne fra Monash University understøtter pointen fra litteraturen, da universitetet har kunnet begrænse sine økonomiske byrder ved at udbyde transnationale uddannelser gennem en samarbejdspartner.

En nøje udvælgelse af samarbejdspartneren er imidlertid afgørende for, at samarbejdet lykkes. I den internationale litteratur bliver valget af samarbejdspartner endda fremhævet som den enkeltstående faktor, der har størst betydning for kvaliteten af uddannelser udbudt i udlandet (Ziguras 2007). UNESCO og APQN anbefaler derfor, at uddannelsesinstitutionerne er opmærksomme på, om formålet med de transnationale uddannelser er det samme for dem og samarbejdspartneren. Hvis en offentlig uddannelsesinstitution fx vælger at samarbejde med en kommerciel partner, kan der opstå modstridende interesser om kvalitet versus profit, hvilket i sidste ende kan betyde uddannelser af ringe kvalitet (UNESCO og APQN 2006). Den offentlige institution vil blive vurderet på kvaliteten af de uddannelser, som den udbyder i samarbejde med den kommercielle partner, og derfor bør den undersøge partnerens intentioner med samarbejdet og dennes mulighed for at leve op til aftalen. Problemstillingen kan selvfølgelig også opstå mellem to offentlige institutioner, så uddannelsesinstitutionerne bør altid nøje undersøge potentielle samarbejdspartneres intentioner med samarbejdet.

Ifølge UNESCO og APQN (2006) har der været en tendens til, at offentlige uddannelsesinstitutioner har etableret deres transnationale aktiviteter som private selskaber. Denne etableringsmodel har i mange tilfælde skabt

uklare ledelsesstrukturer og problemstillinger om ressourcer og kvaliteten af uddannelserne. Dertil kommer, at det ofte har været et problem, at den bevisudstedende institution ikke i tilstrækkelig grad er blevet inddraget i beslutningerne om de transnationale uddannelser og har uddelegeret for meget ansvar til den lokale udbyder (UNESCO og APQN 2006).

CENTRALE SPØRGSMÅL

Samarbejdspartner og samarbejdsaftale

Uddannelsesinstitutioner kan med fordel diskutere følgende spørgsmål, inden de igangsætter transnationale uddannelser:

- Hvilken etableringsmodel er mest fordelagtig for jer?
- Hvilke muligheder har I for at vælge en strategisk samarbejdspartner?
- Hvilke erfaringer har I med at samarbejde med partneren? På hvilken måde kan I drage nytte af det?

Kilde: Ziguras 2007.

MONASH UNIVERSITY SUNWAY CAMPUS MALAYSIA (MUSCM)

Joint venture i Malaysia – fordelene ved samarbejde

Forudsætning for at etablere sig

Siden 1996 har det været muligt for udenlandske uddannelsesinstitutioner at etablere branch-campus i Malaysia. Uddannelsessektoren er et af de mest regulerede importområder i Malaysia, og regeringen kontrollerer, hvilke institutioner der kan etablere sig. Udenlandske institutioner kan således kun etablere sig, hvis de får en formel invitation af den malaysiske regering og har en lokal samarbejdspartner.

Den malaysiske regering inviterede i 1998 Monash University til at etablere en branch-campus i Malaysia sammen med sin malaysiske samarbejdspartner Sunway Group. Monash University og Sunway Group havde forinden haft et twinning-samarbejde, hvor malaysiske studerende begyndte deres uddannelse på en af Sunway Groups institutioner og derefter afsluttede uddannelsen på Monash University i Australien (Sakamoto et al. 2011).

En billigere løsning

Sammen etablerede Monash University og Sunway Group campusen Monash University Sunway Campus Malaysia (MUSCM) i Bandar, Malaysia. Samarbejdet er et joint venture, og

Sunway Group og Monash University ejer hver især henholdsvis 76 % og 24 %. Sunway Group er ansvarlig for faciliteter og ressourcer, mens Monash University er ansvarlig for uddannelserne og de akademiske aktiviteter. Ifølge Sakamoto (2011) havde Monash University opstartsomkostninger på 503.000 australske dollars, men campusen genererede allerede i 2002 et overskud på 1,4 mio. australske dollars pr. år til Monash University.

FAKTABOKS

Monash University

Monash University er et australsk universitet, som blev grundlagt i 1958 og har hovedcampus i Clayton, Victoria. Universitetet har seks campusser i Australien, en campus i Malaysia og en campus i Sydafrika. Derudover udbyder universitetet uddannelser i Indien og Kina i samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner og kurser i Italien (<http://www.monash.edu.au/>).

4. Vær opmærksom på balancen mellem sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning

Uddannelser udbudt i udlandet og i afsenderlandet bør være af sammenlignelig kvalitet ifølge UNESCO og OECD's retningslinjer for transnationale uddannelser (2005). UNESCO og OECD anbefaler samtidig, at uddannelsesinstitutionerne skal tage højde for kulturelle og lokale forhold i de modtagerlande, hvor uddannelserne udbydes. Den internationale litteratur peger på, at balancen mellem sammenlignelighed og lokal tilpasning i praksis er svær, men afgørende for succesen med at udbyde transnationale uddannelser (UNESCO og OECD 2005; Shams et al. 2012).

For at sikre sammenlignelig kvalitet er uddannelsesinstitutionerne på den ene side nødt til at standardisere uddannelserne, fx krav til undervisere og forskning. Det kan nemlig have store omkostninger for institutionens ry og integritet, hvis en uddannelsesinstitutionens transnationale uddannelser er af en anden kvalitet end institutionens uddannelser i hjemlandet (Shams et al. 2012).

For at tage højde for kulturelle og lokale forhold er uddannelsesinstitutionerne på den anden side nødt til at tilpasse sig modtagerlandet. Hvis modtagerlandet oplever, at den udenlandske institution ikke vil tilpasse sig de lokale forhold, fx tilpasse curriculum eller anvende lokale undervisere, kan det give institutionen legitimitetsproblemer i modtagerlandet.

Den internationale litteratur peger på, at modtagerlandene kan opleve de udenlandske institutioners manglende vilje til at tilpasse sig de lokale forhold som "kulturel imperialisme". Med kulturel imperialisme menes, at uddannelsesinstitutionerne prøver at pålægge modtagerlandet deres normer og værdier gennem deres uddannelsessystem. Den slags legitimitetsproblemer kan skade uddannelsesinstitutionernes brand og profit og samarbejdet med lokale medarbejdere og partnere (Shams et al. 2012).

Uddannelser

Det amerikanske universitet Webster University, det australske universitet Monash University og det britiske universitet The University of Nottingham har alle søgt at løse problemstillingen om sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning ved at gøre uddannelserne internatio-

nalt orienterede på alle deres campusser. Derved sikrer de, at uddannelserne er ens, samtidig med at der er mulighed for at tilpasse en del af curriculum til lokale forhold.

På Webster Universitys campus Holland, er uddannelserne eksempelvis tilpasset de lokale uddannelseskra-ve, så uddannelserne har kunnet blive akkrediteret af den hollandske og flamske kvalitetssikringsinstitution NVAO (Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders). På Monash University kan underviserne tilpasse ca. 20 % af curriculum til de lokale forhold, eksempelvis ved at skifte eksempler og cases ud med lokale virksomheder.

"The degree the students get abroad is the same degree as they would get in Australia. And the entry score is the same as in Australia with a little bit of variation. They do the same curriculum, they have the same examines and the performance of the students abroad is benchmarked with the students in Australia."

Professor Stephanie Fahey, Deputy Vice-Chancellor (Global Engagement), Monash University

På University of Nottingham skal læringsmålene for moduler være ens og dække de samme fagområder på alle campusserne. Derimod behøver undervisningsmaterialet ikke være identisk, men blot på tilsvarende niveau (QAA 2010a).

Det er dog ikke alle uddannelsesinstitutioner, der har haft lige så stor succes med at finde en god balance mellem at sikre sammenlignelig kvalitet og lokal tilpasning af en uddannelse. Der er flere internationale eksempler på, at lokal tilpasning har medført en uddannelse af ringere kvalitet. Ifølge UNESCO og APQN (2006) er der eksempler på, at uddannelser bliver forkortet, at indholdet bliver reduceret, eller at der er færre valgfag at vælge imellem. Der er også eksempler på, at uddannelser i for høj grad bliver tilrettelagt som intensive blokkurser, eller at der skæres i undervisningstimerne. Derudover er der uheldige tilfælde, hvor uddannelsesinstitutionerne vælger at anvende lavere optagelseskra-ve og lavere krav ved eksaminer på deres campusser i udlandet, hvilket medfører ringere kvalitet (UNESCO og APQN 2006).

For de danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner kan balancen mellem sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning være svær. Lovgrundlaget fastsætter, at uddannelsesinstitutionerne kun kan udbyde danske uddannelser, og at disse kun kan tilpasses i begrænset omfang. Det gælder således, at en professionsbacheloruddannelse kun kan tilpasses med op til

30 ECTS-point og en erhvervsakademiuddannelse, videregående voksenuddannelse og diplomuddannelse med op til 15 ECTS-point, når den skal udbydes i udlandet. At dette er en udfordring for de danske uddannelsesinstitutioner, bliver berørt i kapitlet om rammevilkår.

Undervisere

Ifølge UNESCO og APQN (2006) er en typisk udfordring for kvaliteten af transnationale uddannelser, at underviserne ikke er tilstrækkeligt kvalificerede. Ved udbud i udlandet har der været en stigende tendens til at anvende ukvalificerede eller uerfarne undervisere. Underviserne har afgørende betydning for kvaliteten af den undervisning, der bliver gennemført på udbuddene i udlandet. Uddannelsesinstitutionerne skal derfor gøre sig overvejelser om, hvordan de vil sikre tilstrækkeligt kvalificerede undervisere i udlandet, herunder balancen mellem lokale undervisere og undervisere fra den bevisudstedende institution.

I Australien, hvor flere uddannelsesinstitutioner har erfaring med transnationale uddannelser, gennemfører nogle uddannelsesinstitutioner undervisningen i korte blokke og sender undervisere af sted fra den bevisudstedende institution i korte perioder, mens andre uddannelsesinstitutioner vælger at supplere med lokale undervisere.

Det britiske universitet The University of Nottingham har valgt at sende underviserne af sted i længere perioder:

“The teachers can’t work at the campuses abroad and at the campus in the UK at the same time. So we are sending people out there from one to three years, sometimes longer.”

Helen Foster, Head of Partnership Development, International Office, The University of Nottingham

På udbuddene i udlandet anvender The University of Nottingham dog primært lokale undervisere, dvs. undervisere fra modtagerlandet, og internationale undervisere, dvs. udlændinge som rekrutteres til at undervise på campusserne. Kun en mindre del af underviserne er sendt af sted hjemme fra den bevisudstedende institution.

Det britiske universitet University of Kent i Bruxelles har valgt at have en blanding af internationale undervisere og undervisere, der bliver fløjet ind fra universitetets campus i England. Universitetet har valgt denne fordeling af undervisere, da man gerne vil have en tæt relation til campusen i England.

Blandt de australske uddannelsesinstitutioner ser den australske kvalitetssikringsinstitution TEQSA en tendens hen imod, at undervisningen i højere grad bliver udført af de lokale partnere. Udfordringen ved at bruge lokale undervisere er ifølge TEQSA, at det kan være svært for uddannelsesinstitutionerne at rekruttere undervisere, der har tilsvarende kvalifikationer som dem, der findes på den bevisudstedende institution, da der ikke altid er kvalificerede kandidater lokalt (AUQA 2006).

Det australske universitet Monash University har samme krav til undervisernes kvalifikationer på alle deres udbudssteder. Det giver udfordringer på nogle campusser, men ikke på alle. Eksempelvis oplever Monash University ikke noget problem med at finde lokale eller internationale undervisere i Malaysia, mens det er mere krævende at rekruttere underviserne til universitetets campus i Sydafrika, da der er færre kvalificerede kandidater her.

Udfordringerne med at finde kvalificerede lokale undervisere bliver kun tydeligere af, at det kan være svært at få underviserne fra den bevisudstedende institution til at blive ved med at flyve ud til de udenlandske campusser.

De australske erfaringer viser desuden, at rekrutteringsprocesserne i udlandet, der gennemføres af samarbejdspartnerne, ikke altid foregår så hensigtsmæssigt som i afsenderlandet. Det er derfor vigtigt, at den bevisudstedende institution påtager sig ansvaret for at sikre de nødvendige underviserressourcer, uanset om den lokale partner i praksis gennemfører rekrutteringen.

Derudover er det afgørende, at underviserne fra den bevisudstedende uddannelsesinstitution får en grundig introduktion til arbejdet med at undervise i udlandet. Selvom underviserne kan have erfaring med at undervise internationale studerende derhjemme, viser de australske erfaringer, at det kan være en meget stor opgave at undervise i udlandet. Her er det underviseren, og ikke den studerende, der skal lære at gebærde sig i en ny kulturel kontekst. Og at hverken underviserens eller de studerendes modersmål er engelsk, er endnu en udfordring, som der skal tages højde for (AUQA 2006).

Undervisningssprog

Undervisningssproget er et tredje aspekt, som uddannelsesinstitutionerne skal tage stilling til, når de skal finde balancen mellem sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning. Eksempelvis kan hele den transnationale uddannelse eller dele af uddannelsen udbydes på det lokale sprog i modtagerlandet. I *Good Practice in Transnational Education. A Guide for New Zealand Providers* (2007) påpeges det imidlertid, at undervisningen på det

lokale sprog stiller højere krav til den bevisudstedende institution af primært tre grunde.

For det første er det meget sværere for den bevisudstedende institution at kontrollere, om de studerende opnår et tilsvarende læringsudbytte. For det andet er det meget sværere at kontrollere kvaliteten af den undervisning, den lokale partner står for, hvis man ikke kan forstå sproget. For det tredje kan der være en forventning om, at studerende, der har læst på en transnational uddannelse, kan engelsk, uanset hvor den studerende har taget uddannelsen. Derfor vælger mange af de newzealandske uddannelsesinstitutioner at angive på eksamensbeviset, hvis uddannelsen ikke er foregået på engelsk (Ziguras 2007). Forventningen om, at de studerende kan engelsk, vil muligvis være mindre, hvis danske institutioner udbyder uddannelser, men det er ikke givet, når der er tale om transnationale uddannelser.

Institutionerne kan også vælge at udbyde hele eller dele af den transnationale uddannelse på engelsk i modtagerlandet. Ifølge *Good Practice in Transnational Education. A Guide for New Zealand Providers* (2007) skal uddannelsesinstitutionerne imidlertid være opmærksomme på, at dette kan kræve mere af dem, end når de gennemfører undervisning på engelsk i New Zealand (afsenderlandet). Udenlandske studerende, som studerer i New Zealand, vil nemlig typisk forbedre deres engelskkundskaber gennem integration i samfundet. Mens lokale studerende på transnationale uddannelser, der udbydes i lande, der ikke er engelsksprogede, kun vil høre og tale engelsk i undervisningen og derfor ikke forbedrer deres engelsk kundskaber i samme grad. Nogle uddannelsesinstitutioner vælger derfor at stille højere krav til de lokale studerendes engelskkundskaber eller at tilbyde et engelskkursus i begyndelsen af uddannelsen, som præsenterer

uddannelsesspecifikke begreber, og derudover supplerende engelskundervisning undervejs i uddannelsen for derved at sikre samme kvalitet af uddannelserne (Ziguras 2007).

CENTRALE SPØRGSMÅL

Uddannelsens læringsmål og curriculum

Uddannelsesinstitutioner kan med fordel diskutere følgende spørgsmål, inden de igangsætter transnationale uddannelser:

- Hvor store ændringer er nødvendige for, at jeres uddannelser kan udbydes i udlandet?
- Hvilke lokale forhold er det relevant at tænke ind i uddannelsen, og hvilke problemer kan det give i forhold til de danske lovgivningsmæssige rammer?
- Hvilke elementer skal indgå i uddannelsen, for at den kan blive godkendt af myndighederne i udlandet?
- Hvilke fordele og ulemper ser I ved at anvende henholdsvis danske og udenlandske undervisere?
- Hvilke fordele og ulemper ser I ved at undervise på det lokale sprog i modtagerlandet eller på engelsk?

Kilde: Ziguras 2007.

STENDEN HOGESCHOOL

Sammenlignelige uddannelser – grand tour

Størstedelen af Stenden Hogeschools uddannelser er inden for management, og heraf er en fjerdedel inden for international hospitality management.

“Hotel management is a heavy component of the institution and hotel management is per definition international oriented.”

Dr. Robert Coelen, Vice-President International, Stenden Hogeschool

Da uddannelserne har et internationalt fokus, opfordres de studerende på Stenden Hogeschool til at tage en del af deres uddannelse på en eller flere af institutionens campusser rundt om i verden. Det svarer til udveksling, men foregår blot på institutionens egne campusser. Stenden Hogeschool kalder det “grand tour”. Uddannelserne på de forskellige campusser er ikke helt ens, men sammenlignelige nok til, at de studerende kan skifte mellem de forskellige campusser efter hvert semester

eller modul. Stenden Hogeschool har ifølge Robert Coelen mere end 2,5 gange så mange studerende på grand tour, som de øvrige hollandske institutioner har på udveksling.

FAKTABOKS

Stenden Hogeschool

Stenden Hogeschool er en hollandsk videregående uddannelsesinstitution med hovedcampus i Leeuwarden, Holland. Institutionen blev dannet i 2008 ved en fusion mellem Christelijke Hogeschool Nederland og Hogeschool Drenthe. Stenden Hogeschool har over 10.000 studerende og har campusser i Holland, Qatar, Sydafrika, Thailand og Bali (www.stenden.com).

5. Vær parat til øget kvalitetssikring

Kvalitetssikring af transnationale uddannelser er noget andet – og typisk mere – end af nationale uddannelser. Ved transnationale uddannelser er der en risiko for, at uddannelsesinstitutionerne undervurderer arbejdet med at kvalitetssikre deres transnationale uddannelser og kravene om ekstern kvalitetssikring fra både afsenderland og modtagerland.

Ikke nok at gøre, som institutionen plejer

UNESCO og APQN (2006) påpeger, at det ofte ikke er tilstrækkeligt blot at overføre det nationale kvalitetssikringssystem eller overlade arbejdet til værtsinstitutioner i udlandet.

Kompleksiteten i at udbyde uddannelser i et andet land, typisk i samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner, og det forhold, at aktiviteten foregår langt fra den bevisudstedende institution, indikerer i sig selv, at der er behov for grundig kvalitetssikring af uddannelserne.

Den australske kvalitetssikringsinstitution TEQSA har eksempelvis påpeget et problem med gennemførelse af undervisningsevaluering blandt de studerende på udbud i udlandet. Her har TEQSA erfaret, at de lokale samarbejdspartnere ikke altid har samme normer for, hvordan man indsamler og behandler evalueringer fx i forhold til anonymitet. Det kan betyde, at kvaliteten af undersøgelserne bliver betydeligt forringet (Ziguras 2007).

En anden udfordring er at sikre, at de studerendes læringsudbytte vurderes ens i modtagerlandet og i afsenderlandet. Eksempelvis kan tidsforskelle medføre, at institutionen ikke kan bruge de samme eksamensspørgsmål på udbuddet i udlandet af frygt for eksamensnyd. Derudover kan der være forskel på, hvordan vurderingerne af læringsudbytte gennemføres, og hvordan det sikres, at vurderingerne er ens.

I Danmark sikres et ens vurderingsniveau for de bekendtgørelsesbelagte uddannelser gennem censursystemet, men det er en ganske unik konstruktion set i forhold til andre lande. Det britiske universitet The University of Nottingham sikrer et ens vurderingsniveau ved at sende alle test, eksamensresultater og kursusgodkendelse mv. fra campusserne i Malaysia og Kina til hovedcampussen i Storbritannien, hvor de bliver konfirmeret af exam boards.

Opmærksomhed på dobbelte krav

Transnationale uddannelser vil ofte være dækket af både afsenderlandets og modtagerlandets kvalitetssikringskrav. Det er derfor vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne undersøger, om de kan leve op til kvalitetssikringskravene i begge lande, og om der evt. kan være modsatrettede krav, inden de går i gang med transnationale uddannelser.

Webster University i Holland er et eksempel på en institution, der er dækket af dobbelte krav. Webster University tackler udfordringen ved at forsøge at leve op til begge krav:

“We did have to make considerable changes in the curriculum in order to get the Dutch accreditation. For example we had to include internship which was never mandatory before, we had to comply with the study load in the Netherlands and we had to make various courses mandatory. It’s like doing things ‘on top’. This we need to do for the American accreditation and this we need to do for the Dutch accreditation.”

Professor Dr. Jean Paul van Marissing, Director, Webster University, Leiden, Holland

Da den amerikanske akkreditering er mindre detaljeorienteret end den hollandske, er det muligt for Webster University at leve op til akkrediteringskravene i Holland inden for rammerne af den amerikanske akkreditering. Det kan dog stadig være en kompliceret og tidskrævende opgave at leve op til akkrediteringssystemer i begge lande.

Derudover kan der også være tilfælde, hvor uddannelsesinstitutionerne står over for modsatrettede krav fra henholdsvis afsenderlandet og modtagerlandet (AUQA 2006). Det gjorde sig eksempelvis gældende for University of Kent, da det søgte om at få de uddannelser, der blev udbudt i Bruxelles, akkrediteret af den hollandske og flamske kvalitetssikringsinstitution NVAO. I den forbindelse var det en længerevarende proces at få afklaret, hvordan universitetet skulle leve op til både de britiske krav om antallet af *credits* og NVAO’s krav til antallet af ECTS-point. Det er derfor afgørende, at uddannelsesinstitutionerne undersøger, om der kan være modsatrettede krav i henholdsvis afsenderlandet og modtagerlandet, inden de går i gang med transnationale uddannelser.

Det fremgår af det danske lovgrundlag om transnationale uddannelser, at de danske myndigheder ikke fører tilsyn med kvaliteten af de transnationale uddannelser, da disse kun kan udbydes som indtægtsdækket virksomhed. Hermed påhviler der uddannelsesinstitutionerne et særligt kvalitetssikringsansvar, hvis de vil udbyde uddannelser i udlandet. I kriterierne for akkreditering af udbud i udlandet fremgår det da også, at der stilles særlige krav til kvalitetssikringen (kriterium 1). Det danske lovgrundlag bliver uddybet senere i guiden.

CENTRALE SPØRGSMÅL

Kvalitetssikring

Uddannelsesinstitutioner kan med fordel diskutere følgende spørgsmål, inden de igangsætter transnationale uddannelser:

- Hvordan vil I sikre, at kvaliteten af jeres uddannelser i udlandet og i Danmark er ens?
- Hvordan vil I sikre, at interne og eksterne interessenter inddrages i kvalitetssikringen i udlandet, hvor der kan være andre normer og kulturer?
- Hvordan vil I sikre ens vurderingsmetoder ved eksaminer gennemført i Danmark og i udlandet, hvor der fx ikke er tradition for eksternt censur?
- Hvilke særlige regler i modtagerlandet er det vigtigt at være opmærksom på, fx i forhold til autorisationsgivende uddannelser?
- Hvordan sikrer I, at uddannelsen lever op til både modtagerlandets og afsenderlandets eksterne kvalitetssikringskrav?

Kilde: Ziguras 2007.

THE UNIVERSITY OF NOTTINGHAM

Øget kvalitetssikring

The University of Nottingham har en fælles kvalitetsmanual, som dækker alle universitetets campusser, og alle kvalitetssikringsaktiviteter styres fra hovedcampussen i Storbritannien. Kvalitetssikringsprocedurer, som er nødvendige på campusserne i udlandet, indarbejdes i den fælles kvalitetsmanual og håndhæves på alle campusserne – i både Malaysia, Kina og Storbritannien. Derved skal alle campusserne leve op til flere kvalitetssikringskrav end blot dem, der gælder i det land, hvor campussen er placeret (QAA 2010a).

The University of Nottingham er også dækket af dobbelte krav, når det gælder ekstern kvalitetssikring. Eksempelvis bliver universitetets campus i Malaysia (UNMC) kvalitetssikret både af den britiske kvalitetssikringsinstitution Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) og af den malaysiske kvalitetssikringsinstitution Malaysian Qualifications Agency (MQA). I 2010 gennemførte QAA et institutionelt casestudie om UNMC som en del af en auditering af britiske udbydere i Malaysia (QAA 2010b). UNMC bliver derudover løbende kvalitetssikret af MQA, som vurderer universitetets interne kvalitetssikringssystem. MQA's kvalitetssikring har endda tidligere været mere omfattende, end

den er nu. I 2009 ansøgte The University of Nottingham MQA om selvakkrediteringsstatus og gennemgik en auditeringsproces, der resulterede i, at universitetet fik selvakkrediteringsstatus. Det betød, at det ikke længere var nødvendigt, at MQA skulle akkreditere hver enkelt uddannelse, men kunne nøjes med at vurdere universitetets interne kvalitetssikringsprocesser (QAA 2010a).

FAKTABOKS

The University of Nottingham

The University of Nottingham er et britisk universitet med hovedcampus i Nottingham. The University of Nottingham begyndte som en skole for voksne i 1798. I 1881 blev institutionen til et University College og fik sidenhen i 1948 tildelt status af universitet (QAA 2010a). Universitetet har campusser i Storbritannien, Kina og Malaysia og har mere end 42.000 studerende (www.nottingham.ac.uk).

Rammevilkår – udfordringer og mulige løsninger

De lovgivningsmæssige rammer for transnationale uddannelser har betydning, når kvaliteten af uddannelserne skal sikres. De har også betydning for institutionernes mulighed for at udbyde transnationale uddannelser. Gennem rammevilkårene kan institutionernes muligheder for at udbyde uddannelser i udlandet styrkes. EVA peger her kort på fem udfordringer og mulige løsninger, som vi uddyber i næste kapitel.

Danske uddannelser i udlandet

1. Begrænsede muligheder for lokal tilpasning

De nuværende lovgivningsmæssige krav om, at de erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner kun kan udbyde uddannelser i udlandet, som er godkendt til udbud i Danmark, er med til at begrænse uddannelsesinstitutionernes muligheder for at udbyde uddannelser i udlandet, der er tilpasset lokale forhold i modtagerlandet. På samme vis er lovgivningens krav om en maksimal tilpasning på 30 ECTS-point ved professionsbacheloruddannelser og 15 ECTS-point ved erhvervsakademi-, diplom- og videregående voksenuddannelser med til at begrænse uddannelsesinstitutionernes muligheder for at udbyde uddannelser, som er tilpasset lokale forhold i udlandet. Et fokus på uddannelser af sammenlignelig kvalitet, frem for sammenlignelige uddannelser i Danmark og udlandet, ville styrke uddannelsesinstitutionernes muligheder for lokal tilpasning til modtagerlandet og

derved styrke deres muligheder for at eksportere deres uddannelser til udlandet. Begrænsningerne i lovgivningen gælder særligt for de erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner, da de danske universiteter ikke er underlagt krav om, at uddannelsen allerede udbydes i Danmark.

2. Risiko for dobbelt kvalitetssikring

De lovgivningsmæssige rammer for udbud i udlandet stiller krav om, at en uddannelse, der skal udbydes i udlandet, skal akkrediteres i Danmark. Kravet er på den ene side med til at sikre, at uddannelsen er af tilstrækkelig kvalitet, men kan på den anden side også medføre en ekstra omkostning for uddannelsesinstitutionen, hvis modtagerlandet også stiller krav om national kvalitetssikring af uddannelsen. Denne form for dobbelt kvalitetssikring kan undgås ved at koordinere den nationale kvalitetssikring mellem kvalitetssikringsinstitutioner i afsender- og modtagerlandet.

3. Stor opgave for små institutioner

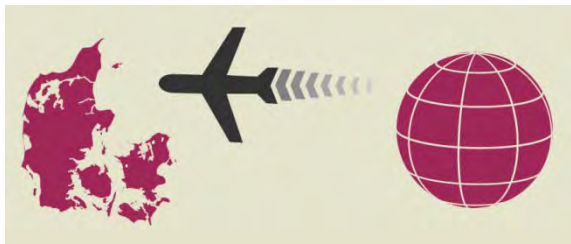
At udbyde uddannelser i udlandet er en stor opgave for mange danske uddannelsesinstitutioner. Ud over de faglige udfordringer i at levere en uddannelse af høj kvalitet i en anden kultur og langt fra den bevisudstedende institution er der mange politiske, administrative og kommercielle udfordringer. Det kræver stor indsigt i

lovgivningen både herhjemme og i udlandet, og det kræver kommerciel viden om markedet for uddannelser rundt om i verden. Hvis man fra politisk side ønsker at fremme udbud af uddannelser i udlandet, kan man med fordel undersøge, hvordan man nationalt kunne støtte de erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner i dette arbejde. Støtten kunne fx være hjælp til samarbejdskonstruktioner i stil med de danske universiteters samarbejde

i Sino-Danish Center for Education and Research (SDC) eller etablering af en rådgivnings- og vidensservice, som kunne støtte uddannelsesinstitutionerne i forbindelse med markedsanalyser, lovgivning og selskabsetablering i udlandet. Men det kunne også være noget helt tredje, der var behov for, og det kunne en undersøgelse afdække.

Udenlandske uddannelser i Danmark

4. Udenlandske uddannelser er ikke registreret i Danmark

Udenlandske uddannelser udbudt i Danmark er ikke reguleret af de danske myndigheder. Hvis de studerende efter endt uddannelse ønsker at anvende deres kvalifikationer i Danmark, kan de søge om at få uddannelsen anerkendt af Styrelsen for Universiteter og Internationalisering. Udfordringen herved er, at det er den studerende, der har ansvaret for at få uddannelsen anerkendt, i stedet for den danske institution, som udbyder uddannelsen. Fra politisk side kunne man derfor undersøge, hvordan udenlandske uddannelser udbudt i Danmark kunne reguleres. Dette kunne fx ske, ved at udbydere af udenlandske uddannelser lader uddannelserne registrere i Danmark, hvis de kan dokumentere, at uddannelsen er en national godkendt kvalifikation i afsenderlandet. Dette kunne være med til at sikre kvaliteten af de udenlandske uddannelser.

5. Svært at rekruttere danske studerende til udenlandske uddannelser

Danske studerende der ønsker at tage en uddannelse i udlandet kan under visse omstændigheder få SU og få dækket studieafgiften af det offentlige. Ønsker de studerende derimod at tage en udenlandsk uddannelse i Danmark, hvor den udbydes af en af de danske uddannelsesinstitutioner, skal de selv betale, og uddannelsen er ikke SU-berettiget. Der kan være studerende, som ønsker en internationalt orienteret uddannelse, men som ikke ønsker at flytte til udlandet. Her er udenlandske uddannelser udbudt i Danmark en oplagt mulighed. Der kunne derfor med fordel ses på mulighederne for, at de studerende kan medbringe deres midler til udenlandske uddannelser i Danmark, samtidig med at det sikres, at uddannelserne er relevante for det nationale arbejdsmarked.

Uddybning af udfordringer og mulige løsninger

De skitserede udfordringer og mulige løsninger bygger på en gennemgang af international litteratur og på interview med danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner. I dette kapitel uddyber vi udfordringerne og mulige løsninger.

1. Begrænsede muligheder for lokal tilpasning

Den bevisudstedende institution bør sikre, både at dens transnationale uddannelser er af sammenlignelig kvalitet med institutionens øvrige uddannelser i hjemlandet, og at uddannelserne tager højde for lokale forhold i modtagerlandet. Det fremgår af UNESCO og OECD's *Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education* (2005). Balancen mellem sammenlignelige uddannelser og tilpasning til lokale forhold er svær for både uddannelsesinstitutioner og myndigheder. Skal der eksempelvis tages udgangspunkt i afsenderlandets eller i modtagerlandets lovgivning i curriculum for en merkantil uddannelse, der udbydes i udlandet? Skal casene i undervisningsmaterialet omhandle virksomheder i afsenderlandet eller i modtagerlandet?

I anbefaling 4 til uddannelsesinstitutioner, Vær opmærk-

som på balancen mellem sammenlignelige uddannelser og lokal tilpasning, fremhævede vi, hvorfor det er nødvendigt med sammenlignelig kvalitet og samtidig lokal tilpasning, samt hvordan uddannelsesinstitutionerne kan håndtere udfordringen. I dette afsnit vil vi udfolde, hvordan myndigheder kan forholde sig til problemstillingen.

Sammenlignelig kvalitet

Myndighederne i de bevisudstedende lande har ifølge UNESCO og OECD's retningslinjer (2005) et ansvar for og en interesse i at sikre, at uddannelser i udlandet er af sammenlignelig kvalitet med uddannelser i hjemlandet. Interessen beror særligt på, at institutionernes – og i forlængelse heraf også landets – ry som leverandør af uddannelser ellers risikerer at blive skadet.

De australske myndigheder, som har en længere tradition for, at institutionerne udbyder uddannelser i udlandet, har derfor også opsat regler på området. Der er således bl.a. krav om, at de bevisudstedende institutioner har en kvalitetssikringsprocedure, der kan sikre, at kvaliteten i udlandet svarer til kvaliteten på institutionernes uddannelser i hjemlandet, at underviserne har kvalifikationer svarende til institutionerne i hjemlandet og at der er

tilstrækkelige faciliteter og ressourcer til at udbyde uddannelserne (Sakamoto 2011).

I Storbritannien imødegår man udfordringen med at sikre uddannelser af sammenlignelig kvalitet ved at anvende det samme interne vurderingssystem i udlandet, som også anvendes hjemme. Eksamensresultater og prøver bliver typisk sendt til den bevisudstedende institution, hvor det bliver vurderet, om de lever op til normale kvalitetskrav. Australiske og newzealandske institutioner bruger i høj grad samme system, da man i disse lande bygger på en angelsaksisk uddannelsestradition. De fleste andre europæiske lande, undtagen Danmark, har derimod ikke et system med eksterne censorer, som kan være med til at sikre denne sammenlignelighed (Campbell 2000).

De danske uddannelsesinstitutioner har en særlig udfordring, når det drejer sig om at sikre ens kvalitet på uddannelser hjemme og i udlandet. Det skyldes, at det eksterne censorsystem sikrer sammenlignelig kvalitet for uddannelserne i Danmark, og at institutionerne derfor ikke selv har tradition for at sikre sammenlignelig kvalitet på deres forskellige uddannelser, som man har inden for de angelsaksiske uddannelsessystemer.

Lokal tilpasning

Samtidig med at myndighederne bør sikre, at institutioner, der udbyder uddannelser i udlandet, udbyder uddannelser af sammenlignelig kvalitet, anbefaler UNESCO og OECD (2005), at der er plads til lokal tilpasning af uddannelser. Den lokale tilpasning skal sikre, at uddannelserne er relevante og til størst mulig gavn for de lokale studerende. Derudover er der en risiko for, at modtagerlandene oplever det som "kulturel imperialisme", hvis ikke den bevisudstedende institution tilpasser sine uddannelser.

De danske universiteter har mulighed for at udarbejde nye uddannelser, hvis de vil udbyde uddannelser i udlandet. Det giver dem god mulighed for at sikre lokal relevans. De danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner oplever derimod rammerne for lokal tilpasning som snævre, da de kun kan udbyde eksisterende danske uddannelser.

Der er især to typer af begrænsninger i forhold til det eksisterende lovgrundlag. En professionsbacheloruddannelse kan kun tilpasses med op til 30 ECTS-point, og en erhvervsakademiuddannelse, en videregående voksenuddannelse og en diplomuddannelse kan kun tilpasses med op til 15 ECTS-point. Vores interview peger på, at de henholdsvis 30 og 15 ECTS-point ikke nødvendigvis er nok til at sikre uddannelsernes relevans lokalt.

Det gælder eksempelvis for de uddannelser, som Niels Brock udbyder i Kina i samarbejde med kinesiske universiteter, som udsteder eksamensbeviserne. Uddannelserne indeholder obligatoriske kinesiske elementer, som alle kinesiske uddannelser skal indeholde, fx militærtræning og grundlæggende hygiejne. Disse elementer er tilrettelagt sideløbende med de faglige elementer i uddannelsen og udgør mere end henholdsvis 30 og 15 ECTS-point.

Vores interviewmateriale peger også på en anden begrænsning for lokal tilpasning. Institutionerne oplever, at der er meget specifikke krav for rammer og indhold i en række uddannelsers bekendtgørelser, fx bekendtgørelserne for lærer-, pædagog- og sygeplejerskeuddannelserne. Krav, som i praksis vil gøre det meget svært at udbyde uddannelserne i udlandet.

2. Risiko for dobbelt kvalitetssikring

For uddannelsesinstitutionerne kan det opleves som en barriere, hvis de skal leve op til kvalitetssikringskrav fra både modtagerland og afsenderland. Særligt hvis kravene er modstridende. Modsat kan det også være en udfordring, hvis ingen af landene kvalitetssikrer uddannelserne, da det giver frit spil for dårlige udbydere af uddannelse. Internationale organisationer som UNESCO og OECD (2005) påpeger da også i deres retningslinjer for kvalitetssikring af transnationale uddannelser, at myndighederne i højere grad bør koordinere kvalitetssikringen nationalt og internationalt.

Ifølge UNESCO og APQN (2006) er ekstern kvalitetssikring af transnationale uddannelser i udlandet et ret nyt felt, hvor kvalitetssikringsmetoderne stadig er under udvikling. Metoderne til kvalitetssikringen af transnationale uddannelser i udlandet har i flere tilfælde været udviklet ad hoc, fx som konsekvens af opståede problemer, og er ikke nødvendigvis særlig velegnede til at vurdere udbud i udlandet.

Ved transnationale uddannelser i udlandet er det ikke nemt at afgøre, hvordan kvalitetssikring skal foregå. Bør myndighederne i afsenderlandet eksempelvis kun kvalitetssikre uddannelser, der i forvejen kvalitetssikres nationalt eller er udbudt på anerkendte uddannelsesinstitutioner, eller bør kvalitetssikringen dække alle uddannelser eller ingen uddannelser?

Dobbelt kvalitetssikring – et udbredt fænomen

UNESCO og OECD (2005) anbefaler, at myndighederne opretter kvalitetssikringssystemer for transnationale uddannelser, der tager højde for, at transnationale uddannelser altid involverer et afsenderland og et modtagerland, så systemet tager højde for den kompleksitet, som dette medfører. Mange landes kvalitetssikringssystemer tager dog stadig ikke højde for dette, og derfor er dobbelt kvalitetssikring et udbredt fænomen.

I Storbritannien kvalitetssikres uddannelsesinstitutioner, som udbyder offentligt anerkendte uddannelser, af den britiske kvalitetssikringsinstitution Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA). De britiske uddannelsesinstitutioner skal selv melde sig ind i QAA og betale medlemsgebyr, men det kræves, at alle offentligt

finansierede uddannelsesinstitutioner tilmelder sig, ligesom det er et krav for privat finansierede uddannelsesinstitutioner, der kan udstede britiske eksamensbeviser. På nuværende tidspunkt er alle offentligt finansierede uddannelsesinstitutioner tilmeldt QAA, og det samme gælder for enkelte privat finansierede uddannelsesinstitutioner. Det britiske system sikrer dermed, at alle uddannelsesinstitutioner, der udsteder engelske eksamensbeviser, er dækket af ekstern kvalitetssikring (UNESCO og APQN 2006).

De britiske uddannelsesinstitutioner kvalitetssikres gennem såkaldte *institutional reviews*. I sådanne reviews ser QAA på alle institutionens uddannelsesaktiviteter – også aktiviteter i udlandet. En del britiske uddannelsesinstitutioner har haft uddannelsesaktiviteter i udlandet gennem en længere årrække, og QAA har gennemført adskillige vurderinger af uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelser i udlandet. Samtidig med at de britiske uddannelsesinstitutioner bliver kvalitetssikret af QAA, bliver mange af dem også kvalitetssikret af modtagerlandets kvalitetssikringsinstitution. Det gælder eksempelvis for The University of Nottingham, som udbyder uddannelser i Kina og Malaysia.

Det amerikanske universitet Webster University i Leiden er også dækket af dobbelt kvalitetssikring. Webster Universitys uddannelser skal således leve op til både kravene i den amerikanske akkreditering og kravene i den hollandske akkreditering. Da den amerikanske akkreditering er mindre detaljeorienteret end den hollandske, er det muligt for Webster University at leve op til akkrediteringskravene i Holland inden for rammerne af den amerikanske akkreditering. Ud over at det kan være tidskrævende og kompliceret at skulle leve op til dobbelte krav, kan der også være tilfælde, hvor uddannelsesinstitutionerne står over for modsatrettede krav fra henholdsvis afsenderlandet og modtagerlandet (AUQA 2006). Det gjorde sig eksempelvis gældende for University of Kent, da det søgte om at få sine uddannelser udbudt i Bruxelles akkrediteret af den hollandske og flamske kvalitetssikringsinstitution NVAO. Her var det en længerevarende proces at få afklaret, hvordan universitetet skulle leve op til både de britiske krav om antallet af credits og NVAO's krav til antallet af ECTS-point.

De danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner kan også komme til at stå over for dobbelt kvalitetssikring. I Danmark er retten til at udstede eksamensbeviser for erhvervsrettede videregående uddannelser i udlandet nemlig reguleret gennem et offentligt myndighedsgodkendelsessystem, hvor uddannelserne

skal akkrediteres positivt af Akkrediteringsrådet.⁵ Uddannelserne skal akkrediteres i Danmark, uanset om de også bliver kvalitetssikret i modtagerlandet.⁶ I interviewene med uddannelsesinstitutioner pegede flere institutioner på, at det at leve op til kvalitetssikringskrav i to lande ud over at være kompliceret også medfører en øget udgift. De erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner skal nemlig selv afholde udgifterne til akkreditering af de uddannelser, de vil udbyde i udlandet. Det kan være omkostningsfuldt, da uddannelsesinstitutionen skal betale en kvalitetssikringsinstitution for at udarbejde en akkrediteringsrapport. Dette indebærer bl.a. eksternt kvalitetssikring med inddragelse af eksperter, der skal vurdere udbuddet, og besøg på den modtagende uddannelsesinstitution i udlandet. Derudover skal uddannelsesinstitutionen betale et gebyr for Akkrediteringsrådets behandling af ansøgningen.

Koordinering

Der er ofte mange offentlige instanser involveret i kvalitetssikring og akkreditering i både afsender- og modtagerland. Derfor anbefaler UNESCO og OECD (2005) også, at myndigheder i højere grad koordinerer kvalitetssikringen mellem offentlige instanser i landene.

Der er flere spirende koordineringstiltag. Eksempelvis er flere europæiske kvalitetssikringsinstitutioner gået sammen i netværket the European Consortium for Accreditation in higher education (ECA), som arbejder med gensidig anerkendelse af kvalitetssikringsvurderinger.⁷ Derud-

over er der oprettet et europæisk register for kvalitetssikringsinstitutioner, the European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR), som arbejder for at forbedre gennemsigtighed og tillid i kvalitetssikring af videregående uddannelser. For at blive optaget i EQAR skal kvalitetssikringsinstitutionerne dokumentere, at de arbejder efter de fælleseuropæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring, *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*.⁸

Koordinering mellem lande og mellem forskellige instanser kan foregå på mange måder. Overordnet kunne man forestille sig en model, hvor der i første omgang blev taget stilling til, om uddannelsen er kvalitetssikret af en kvalitetssikringsinstitution, der er optaget i EQAR eller på anden vis anses for internationalt anerkendt. Herefter kunne man tage stilling til om kvalitetssikringen i afsenderlandet er tilstrækkeligt dækkende eller om der evt. er behov for supplerende kvalitetssikring i modtagerlandet.

⁸www.eqar.eu

⁵ Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser sendte 29. oktober 2012 et lovforslag i høring, som kan få betydning for den eksterne kvalitetssikring af udbud af uddannelser i udlandet (Lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner).

⁶ Der er udarbejdet en vejledning til akkreditering af udbud i udlandet, som uddannelsesinstitutionerne skal følge, når de ansøger om at få en uddannelse akkrediteret. Uddannelsesinstitutionen kan kun søge om akkreditering af et uddannelsesudbud, hvor uddannelsen allerede er godkendt i Danmark. Som et sidste led i akkrediteringsprocessen skal uddannelsesministeren godkende det uddannelsesudbud, som Akkrediteringsrådet har akkrediteret positivt.

⁷ www.eaconsortium.net

3. Stor opgave for små institutioner

At udbyde uddannelser i udlandet er en stor og kompleks opgave. Ud over at uddannelsesinstitutionerne skal kunne levere fagligt solide uddannelser, kræver opgaven også stor indsigt i fremmede markeder og kulturer og gerne dybdegående erfaring med komplekse internationaliseringsaktiviteter. Førstnævnte del af opgaven har de danske institutioner mange års erfaring med, mens de kun har sparsom indsigt i og få erfaringer med sidstnævnte. Hvis man fra politisk side ønsker at fremme udbud af danske uddannelser i udlandet, er der derfor grund til at overveje og undersøge, hvordan institutionerne kan støttes gennem en koordineret indsats.

Fremmede markeder og kulturer

Inden uddannelsesinstitutionerne vælger at igangsætte uddannelser i udlandet, er det afgørende, at de kender de markeder, de træder ind på. Det gælder bl.a. efterspørgslen, konkurrencen og de politiske og kulturelle forhold i de potentielle modtagerlande. Derudover kræver valget af modtagerland også typisk dybdegående indsigt i uddannelsessystemet i det pågældende land.

Denne viden kan uddannelsesinstitutionerne ofte tilegne sig gennem grundige analyser og dialog med relevante interessenter i de potentielle modtagerlande. Eksempelvis har professionshøjskolen VIA University College (VIA) i 2011 etableret et kontor i Chengdu i Sichuan Provinsen i Kina med henblik på bl.a. at undersøge mulighederne for at udbyde uddannelser.

Udfordringen er, at det typisk vil være omkostnings tungt, og at der derved er en risiko for, at den enkelte institution kommer til at bruge mange ressourcer på at indsamle generel information, som i princippet kunne komme en bredere kreds af institutioner til gavn.

Education New Zealand er et ambitiøst eksempel på, hvordan myndigheder kan støtte institutioner, der ønsker at udbyde uddannelser i udlandet. Education New Zealand er en offentlig institution, som skal promovere newzealandske uddannelser i udlandet. På institutionens hjemmeside kan institutioner, der ønsker at udbyde uddannelser i udlandet, finde en række relevante infor-

mationer, fx markedsanalyser og markedsføringsmateriale.⁹

Komplekse internationaliseringsaktiviteter

De danske uddannelsesinstitutioner oplever, at nogle af de væsentligste barrierer for at komme i gang med transnationale uddannelser er deres manglende erfaring med mere komplekse internationaliseringsaktiviteter og økonomiske udfordringer.

En del institutioner har allerede erfaring med internationaliseringsaktiviteter som eksempelvis udveksling af studerende, mens kun ganske få har erfaringer med mere komplekse aktiviteter som at udbyde dele af eller hele uddannelser i udlandet. Institutionerne efterspørger derfor viden om etableringsmodeller og selskabskonstruktioner samt juridisk rådgivning.

De økonomiske udfordringer handler om, at eksport af uddannelser kræver ressourcer til at igangsætte uddannelserne og kommerciel viden om og erfaring med, hvordan man driver en forretning. Mange af institutionerne vurderer selv, at de mangler begge dele. Lovgivningen fastsætter, at udbud i udlandet skal gennemføres efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed eller i en selskabskonstruktion, og aktiviteterne i udlandet må ikke give et akkumuleret underskud fire år i træk. Ifølge informanterne i fokusgruppeinterviewet medfører dette forhold, at uddannelsesinstitutionerne i praksis skal have oparbejdet et overskud af likvide midler gennem indtægtsdækket virksomhed, inden de går i gang med at finansiere etableringen af uddannelserne i udlandet.

Når uddannelsesinstitutionerne mangler viden om og erfaring med at drive uddannelser som en forretning, er de nødt til at købe rådgivning eksternt. Det kræver ekstra ressourcer og lægger et yderligere økonomisk pres på uddannelsesinstitutionerne ud over udgifterne til igangsættelse af uddannelserne.

Et eksempel på, hvordan myndighederne gennem en koordineret indsats kan støtte institutionerne, er Sino-Danish Center for Education and Research (SDC). SDC er et samarbejde mellem de danske universiteter, Uddannelsesministeriet, Graduate University of the Chinese Academy of Sciences (GUCAS) og Chinese Academy of Sciences (CAS). Samarbejdet giver universiteterne en unik mulighed for at træde ind på det kinesiske uddannelsesmarked. Ud over at man fra politisk side kan åbne nogle døre for samarbejde med kinesiske institutioner,

⁹ <http://www.educationnz.org.nz/home>

har samarbejdet givet universiteterne god eksponering på ministeriets hjemmeside. Derudover har Uddannelsesministeriet indgået en bygningsaftale med GUCAS om bygningen af det nye uddannelsescenter, som bl.a. indbefatter en bevilling på 80 mio. kroner fra Industriens Fond¹⁰. Se beskrivelsen af samarbejdet i boksen nedenfor.

En koordineret indsats giver mulighed for, at institutionerne kan fokusere på det, de er bedst til, nemlig ud-

dannelse, og mindre på det at drive en forretning, som for mange institutioner er et meget nyt område.

For at sikre, at en koordineret indsats tager udgangspunkt i uddannelsesinstitutionernes aktuelle behov, kunne man med fordel starte med at undersøge, hvordan man bedst kan støtte institutionerne.

¹⁰ www.ubst.dk

DANSKE UNIVERSITETERS UDBUD AF UDDANNELSER I UDLANDET

De danske universiteter udbyder i dag uddannelser i Kina i samarbejde med et kinesisk universitet. Det er Danmarks hidtil største og mest ambitiøse tiltag inden for transnationale uddannelser.

Lovgrundlag

I 2009 blev det muligt for universiteterne at udstede eksamensbeviser for udbud af uddannelser i udlandet (med lov nr. 538 af 12.6.2009, som senere er indarbejdet i universitetsloven (LBK nr. 652 af 24.6.2012)). Af loven fremgår det, at uddannelserne skal kvalitetssikres enten i Danmark efter lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser eller i udlandet efter udenlandske kvalitetssikringssystemer. Det fremgår desuden, at hvert enkelt uddannelsesudbud skal kvalitetssikres. Universiteterne kan vælge, hvilken kvalitetssikringsinstitution der skal foretage kvalitetssikringen. Der er dog krav om, at kvalitetssikringsinstitutionen skal være optaget i European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) eller på anden vis være internationalt anerkendt. Den endelige godkendelse af uddannelsen foretages af Akkrediteringsrådet i de tilfælde, hvor Akkrediteringsrådet har akkrediteret uddannelsen. I de tilfælde, hvor kvalitetssikringen er foretaget af en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution, foretages den endelige godkendelse af uddannelsen af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser.

SINO-DANISH CENTER FOR EDUCATION AND RESEARCH (SDC)

De danske universiteter har sammen med Graduate University of the Chinese Academy of Sciences (GUCAS) etableret et nyt uddannelsescenter i Beijing. De studerende får et eksamensbevis fra både det danske universitet og det kinesiske samarbejdsuniversitet. Fra 2012 udbydes der fire danske kandidatuddannelser i Beijing:

- Water and Environment: Københavns Universitet, LIFE, er ansvarlig for uddannelsen i samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Aarhus Universitet og Syddansk Universitet.
- Neuroscience and Neuroimaging: Aarhus Universitet er ansvarlig for uddannelsen i samarbejde med Københavns Universitet og Syddansk Universitet.
- Public Management and Social Development: Copenhagen Business School er ansvarlig for uddannelsen i samarbejde med Københavns Universitet og Aarhus Universitet.
- Innovation Management: Aalborg Universitet er ansvarlig for uddannelsen.

Læs mere om SDC på www.gribkina.dk.

4. Udenlandske uddannelser er ikke registreret i Danmark

Ifølge COL og UNESCO (2006) er en af de centrale udfordringer ved transnationale uddannelser, at de bevisudstedende udbydere af transnationale uddannelser ikke er anerkendt af modtagerlandet. Hermed menes, at udbyderne ikke er registreret, certificeret eller på anden måde godkendt til at udbyde uddannelser i modtagerlandet. Internationale organisationer som UNESCO og COL anbefaler derfor, at myndigheder i modtagerlandet etablerer systemer til at registrere udenlandske udbydere inden for landets grænser (COL og UNESCO 2006).

Fordele ved registrering

Fra modtagerlandets perspektiv kan der være flere gode grunde til at registrere udbydere. For det første giver det modtagerlandet mulighed for at sikre kvaliteten af de uddannelser, der bliver udbudt til studerende. For det andet giver det mulighed for at sikre, at de transnationale uddannelser er i overensstemmelse med de nationale uddannelsesbehov og politikker. Og for det tredje giver det modtagerlandet mulighed for at viderefremme information til studerende.

Hvis myndighederne kræver, at udenlandske udbydere af uddannelse lader sig registrere, har de mulighed for at kontrollere, om kvaliteten af uddannelserne er i orden. Relevante kvalitetsspørgsmål kunne være, om den transnationale uddannelse er kvalitetssikret i hjemlandet, om den bevisudstedende institution fuldt anerkender den transnationale uddannelse, og om den transnationale uddannelse er anerkendt som en national kvalifikation i afsenderlandet. Eksempelvis stiller de kinesiske myndigheder krav om, at udenlandske kvalifikationer er anerkendt i afsenderlandet (COL og UNESCO 2006).

Når udenlandske institutioner undersøger mulighederne for at udbyde uddannelser i udlandet, undersøger de ofte efterspørgslen på markedet og markedets evne til at betale for uddannelserne. Ifølge den australske kvalitetssikringsinstitution TEQSA er det derimod mindre almindeligt, at afsenderinstitutionen undersøger udviklingsbehovet i det lokale samfund for at se, hvilke uddannelser der kan understøtte dette behov (AUQA 2006). Fra modtagerlandets perspektiv er der derfor ingen sikkerhed for, at det er de relevante uddannelser, der udbydes til de studerende, medmindre de selv regulerer de udenland-

ske uddannelser (UNESCO og APQN 2006). Ved at registrere udenlandske udbydere transnationale uddannelser har modtagerlandet mulighed for at sikre, at uddannelserne stemmer overens med arbejdsmarkedets behov og de nationale politikker på området.

Når uddannelserne er registreret i modtagerlandet, kan modtagerlandet også informere de studerende om, hvilke transnationale uddannelser der lever op til modtagerlandets kvalitetskrav, og hvilke der ikke gør det. Ifølge UNESCO og APQN (2006) er det nemlig en udfordring, at der gives utilstrækkelig information om transnationale uddannelser til de studerende. Derfor anbefaler organisationerne, at modtagerlandene sikrer, at de studerende er informerede om, hvornår de vælger en uddannelsesudbyder, der er anerkendt i hjemlandet, og hvornår de vælger en udbyder, der ikke er det. Fra modtagerlandets perspektiv kan det desuden være en udfordring, at de studerende fejlagtigt kan tolke massive markedsføringskampagner og en international profil som værende lig med god kvalitet (COL og UNESCO 2006).

I New Zealand har den nationale kvalitetssikringsinstitution New Zealand Qualifications Authority (NZQA) eksempelvis en liste over uddannelsesinstitutioner. Her kan de studerende se, om uddannelsesinstitutionen er dækket af den offentlige kvalitetssikring, akkrediteret, registreret eller ingen af delene. Formålet er at beskytte de studerende mod dårlige uddannelser, uanset om de er udbudt af nationale eller udenlandske institutioner.

På hjemmesiden kan udbyderne også læse om fordelene ved at lade sig registrere eller akkreditere og om, hvilke krav det medfører. De primære gevinster ved at lade sig registrere er, at udbyderne får mulighed for at optage internationale studerende, og at udbyderne får ret til at søge om dels akkreditering, dels godkendelse af kurser og dels mulighed for at tildele credits for kurserne. Kursusgodkendelse, akkreditering og tildeling af credits er desuden en forudsætning for, at udbyderne kan blive berettiget til offentlig finansiering. Derudover har de nationale studerende kun mulighed for at få studielån til godkendte og akkrediterede kurser¹¹.

Registrering i et dansk perspektiv

I Danmark bliver udenlandske uddannelser ikke registreret. Uddannelsesinstitutioner, der ønsker at udbyde uddannelser, kan frit gøre dette, så længe de ikke søger anerkendelse under den danske uddannelseslovgivning. Det gælder både danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner.

¹¹ www.nzqa.govt.nz/

De danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner kan imidlertid søge om en vurdering af ikke-godkendte uddannelser på statslige institutioner. Vurderingen danner grundlag for en vejledende udtalelse fra EVA, som anvendes, når udlændinge fra lande uden for EU søger om midlertidig opholdstilladelse for at tage en uddannelse i Danmark. EVA har hidtil vurderet fire britiske videregående uddannelser udbudt på danske erhvervsakademier. De danske uddannelsesinstitutioner skal selv ansøge om at få uddannelserne vurderet, og der er ingen sikkerhed for, at alle udenlandske uddannelser, der udbydes på statsligt godkendte uddannelsesinstitutioner i Danmark, bliver vurderet. Lige nu udbyder danske uddannelsesinstitutioner 10 udenlandske videregående uddannelser, men kun 4 af dem er blevet vurderet af EVA. De 10 uddannelser kan ses i tabel 1 på side 6.

De britiske uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelser på danske erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner, bliver kvalitetssikret af den britiske kvalitetssikringsinstitution QAA. Men uddannelserne skal vurderes i Danmark, hvis de skal kunne danne grundlag for opholdstilladelser til studerende fra lande uden for EU. Interviewene har vist, at der blandt uddannelsesinstitutionerne findes den opfattelse, at dette medfører en unødvendig økonomisk byrde, når de britiske uddannelsesinstitutioner bliver kvalitetssikret af QAA. Dertil kommer, at de studerende, når de er dimmitteret, ofte vil søge om at få uddannelsen anerkendt i Danmark, hvilket medfører, at den bliver vurderet igen.

COL og UNESCO (2006) påpeger, at der kan være mange grunde til, at modtagerlandet ikke registrerer eller på anden måde anerkender de udenlandske udbydere, fx manglende kapacitet eller politisk vilje til at bruge ressourcer på det. Det kan også være kompliceret at definere, hvordan en sådan registrering skulle foregå, da der er stor forskel på de udenlandske udbydere. Nogle er underlagt det nationale kvalitetssikringssystem i afsenderlandet, mens andre ikke er det. Nogle udbydere er private virksomheder, mens andre er offentlige uddannelsesinstitutioner, ligesom nogle udbydere kun udbyder virtuelle uddannelser (COL og UNESCO 2006).

Behovet for registrering af udenlandske udbydere i Danmark kan også diskuteres. I Danmark er de ordinære videregående uddannelser gratis, og de studerende kan modtage SU. Det er derfor mindre sandsynligt, at danske studerende vil vælge en transnational uddannelse, som udbydes i Danmark, hvor de selv skal betale for uddannelsen og undvære SU, hvis de kan vælge tilsvarende uddannelser inden for det ordinære uddannelsessystem.

For uddannelser inden for videre- og efteruddannelsessystemet vil der derimod være en større sandsynlighed for, at de danske studerende vil vælge en udenlandsk uddannelse, da også de danske uddannelser her typisk kræver deltagerbetaling. Eksempelvis udbydes der allerede en række udenlandske masteruddannelser i Danmark.

En yderligere fordel ved at registrere udbydere er, at det giver mulighed for, at modtagerlandet kan holde øje med antallet af transnationale uddannelser og udbydere. I dag findes der eksempelvis ikke officielle tal for, hvor mange udenlandske udbydere og uddannelser der er i Danmark.

5. Svært at rekruttere danske studerende til udenlandske uddannelser

Når studerende vælger at studere på en udenlandsk uddannelse i deres hjemland, er der stor forskel på, hvordan finansieringen foregår. Nogle lande giver tilskud, lån eller stipendier, mens andre lande lader de studerende klare finansieringen helt selv. Fordelene ved at lade de samme regler gælde for nationale og udenlandske uddannelser er, at det resulterer i et større udbud af uddannelser til de studerende, og det giver mulighed for, at studerende, der ikke ønsker at forlade hjemlandet, alligevel kan få en international uddannelse. Udfordringen kan være, at de udenlandske uddannelser måske ikke har den nødvendige kvalitet og måske heller ikke opfylder arbejdsmarkedets behov.

Et større udbud

Ifølge UNESCO og APQN (2006) fremmer flere faktorer efterspørgslen efter udenlandske uddannelser i modtagerlandene.

Efterspørgslen kan skyldes:

- Et utilstrækkeligt udbud af uddannelser på det rette kvalifikationsniveau, eksempelvis universitetsuddannelser
- Efterspørgsel efter en større variation af uddannelser og overbygningsuddannelser
- Efterspørgsel efter mere fleksible uddannelser, fx e-learning
- Efterspørgsel efter udenlandske uddannelser, uden at de studerende behøver forlade deres hjemland.

Efterspørgslen efter udenlandske uddannelser i Danmark er begrænset af, at der er et stort og varieret udbud af danske uddannelser i Danmark. Dertil kommer, at det som nævnt er gratis at tage en dansk uddannelse, og at de danske uddannelser giver de studerende adgang til SU. Transnationale uddannelser kan dog alligevel bidrage til et større og endnu mere varieret udbud af uddannelser i Danmark. Udenlandske uddannelsesinstitutioner står fx bag en del af de masteruddannelser, der udbydes i Danmark. Masteruddannelserne er imidlertid også betalingsuddannelser, og derfor er der større sandsynlighed for, at de studerende vil vælge en udenlandsk uddannelse, da de selv skal betale, uanset om de vælger en dansk eller udenlandsk uddannelse.

Hvis danske studerende ønsker at tage en uddannelse i udlandet, kan de under visse omstændigheder få SU og få dækket studieafgiften af det offentlige. Fx er det muligt at få SU og udlandsstipendium til en række godkendte kandidatuddannelser.¹² Vælger de studerende at studere på en videregående uddannelsesinstitution i Norden, vil de typisk også få SU og ikke skulle betale studieafgift.¹³ Når de studerende tager ud i verden, er der altså åbnet for muligheden for offentlig finansiering. Hvis de studerende derimod ønsker at tage en udenlandsk uddannelse i Danmark, er reglerne mindre fleksible, og de studerende må undvære SU og selv betale studieafgiften.

“Vi har forsøgt at lave en nordisk bachelor. Det strandede på, at de danske studerende ikke kunne få SU, hvis de tog en svensk bachelorgrad i Danmark. Det kunne de derimod, hvis de tog toget over til Malmø og tog samme uddannelse der.”

Anya Eskildsen, direktør, Niels Brock

Niels Brock ser finansieringen som en udfordring i forbindelse med at tiltrække danske studerende til institutionens transnationale uddannelser, som den udbyder i Danmark. Hvis danske studerende gennemfører en uddannelse ved De Montfort University i Leicester, Storbritannien, kan de gøre det med midler fra taxametersystemet. Men hvis de studerende gennemfører den samme uddannelse i Danmark, skal de selv betale.

Sikring af kvalitet og relevans

Hvis danske studerende skal have mulighed for at tage en udenlandsk grad ved en dansk institution, vil det, jf. de foregående afsnit, være relevant at undersøge, om de økonomiske vilkår skal ændres – fx ved at lade de studerende få SU og taxametertilskud til kvalitetssikrede transnationale uddannelser udbudt i Danmark. Der er imidlertid ingen garanti for, at udenlandske udbydere undersøger arbejdsmarkedets behov, eller for, at dette indgår som en del af den eksterne kvalitetssikring af uddannelserne fra afsenderlandets side. Man bør derfor overveje, hvordan man sikrer uddannelsernes relevans for det danske arbejdsmarked. Fx kunne myndighederne i Danmark screene de transnationale uddannelser, svarende til når institutionerne søger om nye udbud af erhvervsrettede videregående uddannelser. I disse screenings forretter myndighederne en vurdering af, om det ansøgte udbud er hensigtsmæssigt ud fra nationale, regionale eller lokale hensyn, og om udbuddet forventes at kunne supplere eksisterende udbud af samme eller beslægtede uddannelser på en hensigtsmæssig og samfundsøkonomisk forsvarlig måde.

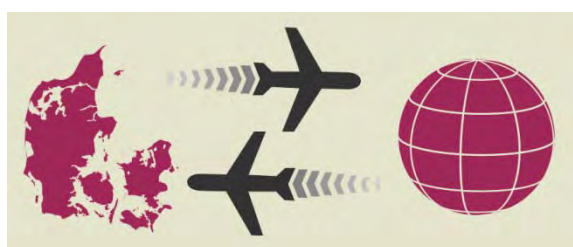
¹² <http://www.su.dk>

¹³ <http://www.udiverden.dk>

To eksempler fra danske institutioner

I dette kapitel præsenterer vi to eksempler på, hvordan forskellige uddannelsesinstitutioner er kommet i gang med transnationale uddannelser, og hvordan transnationale uddannelser kan gennemføres. De to eksempler er Niels Brock og Erhvervsakademi Kolding.

I indledningen til denne guide har vi beskrevet status for den samlede danske aktivitet, når det gælder transnational uddannelse blandt de danske erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner. Det kan dog også være nyttigt at gå lidt tættere på den danske aktivitet og beskrive hvordan to forskellige uddannelsesinstitutioner arbejder med transnational uddannelse. Niels Brock er et eksempel på udadgående transnational aktivitet – en

dansk uddannelsesinstitution, som udbyder uddannelser i udlandet. Erhvervsakademi Kolding er et eksempel på indadgående transnational aktivitet – en dansk uddannelsesinstitution, som udbyder udenlandske uddannelser i Danmark.

Transnationale uddannelser kan gennemføres på mange måder, og eksemplerne er dermed ikke nødvendigvis udtryk for bedste praksis, men blot konkrete eksempler på, hvordan det kan gøres.

NIELS BROCKS AKTIVITETER I UDLANDET

	Udenlandsk institution	Uddannelse	Bevisudstedende institution
Kina, Shanghai	Shanghai Finance University (2000)	Financial Management Marketing Management	Shanghai Finance University
Kina, Changchun	College of Humanities and Sciences of North-East Normal University (2002)	Financial Management Marketing Management	College of Humanities and Sciences of North-East Normal University
Kina, Rizhao	Rizhao Polytechnic (2008)	Logistics and Service Management	Rizhao Polytechnic
Kina, Beijing	Beijing Union University (2009)	International Sales and Marketing Management	Beijing Union University
Kina, Wenzhou	Wenzhou University (2009)	International Financial Management and services	Wenzhou University
Vietnam, Hanoi	Foreign Trade University (2010)	Financial Management and Services	De Montfort University

Kinesiske og britiske uddannelser med dansk islæt

Niels Brocks uddannelser i Kina og Vietnam er ikke danske uddannelser, men derimod kinesiske og britiske uddannelser. De studerende i Kina modtager et eksamensbevis udstedt af de kinesiske universiteter, og i Vietnam modtager de studerende et eksamensbevis udstedt af det britiske universitet De Montfort University. De studerende får desuden et dansk deltagerbevis fra Niels Brock. Uddannelserne bliver kvalitetssikret gennem henholdsvis det kinesiske og det britiske kvalitetssikringsystem.

Direktør Anya Eskildsen beskriver uddannelserne som udenlandske, men med et dansk islæt. Det danske islæt består primært af den pædagogiske tilgang og den interne kvalitetssikring og opstår ved, at Niels Brock leverer ca. en tredjedel af underviserne til uddannelserne. Uddannelserne i Kina er tilpasset de kinesiske krav til videregående uddannelser og indeholder derfor bl.a. militær træning og fag om grundlæggende hygiejne.

Netværk, samarbejde og politisk opbakning

Niels Brocks aktiviteter i Kina begyndte i 1994. På det tidspunkt gennemførte Niels Brock bl.a. kurser for kinesiske ledere i internationale virksomheder og undervisning på collegeniveau på kinesiske uddannelsesinstitutioner. I 2000 oprettede Niels Brock i samarbejde med Shanghai Finance University de første fælles uddannelser. Siden hen har Niels Brock oprettet uddannelser i samarbejde med yderligere fem uddannelsesinstitutioner i Kina. Når Niels Brocks direktør Anya Eskildsen skal forklare, hvordan institutionen kan blive ved med at få nye samarbejdspartnere i Kina, gør hun det med ét ord, "netværk". Ifølge Anya Eskildsen er netværk af afgørende betydning i Kina, og efter mere end ti år i Kina har institutionen nu opbygget dette. I dag har Niels Brock ca. 1.500 studerende i Kina.

Netværk og samarbejde har også haft en afgørende betydning for Niels Brocks aktiviteter i Vietnam. Her er det flere års samarbejde med De Montfort University om udveksling og meritoverførsel af danske studerende, som banede vejen for samarbejdet om uddannelsen i Hanoi.

Niels Brocks aktiviteter i Kina og Vietnam blev desuden hjulpet på vej af bilaterale uddannelsesaftaler (Memorandums of Understanding) mellem Danmark og de to lande. Det tidligere Undervisningsministerium og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling indgik aftale med de kinesiske myndigheder i 2007 og med de vietnamesiske myndigheder i 2009.

EN FORTÆLLING OM VIETNAM

Niels Brock blev i 2009 kontaktet af det daværende Undervisningsministerium med henblik på at undersøge mulighederne for et samarbejde med vietnamesiske uddannelsesinstitutioner.

Niels Brock og et team bestående af embedsmænd fra Undervisningsministeriet og Udenrigsministeriet tog derefter til Vietnam. Niels Brock havde inden afrejsen udført et grundigt forarbejde og havde bl.a. gennemført en lang række videokonferencer med flere vietnamesiske universiteter og udvalgt tre universiteter, som institutionen gerne ville besøge i Vietnam.

Under besøgene i Vietnam hilste Niels Brock på underviserne og de studerende, bl.a. for at finde ud af, om de studerende kunne engelsk. På baggrund af besøgene kontaktede Niels Brock det universitet, som institutionen gerne ville samarbejde med, og diskuterede kontraktvilkår igennem. Niels Brock skrev foreløbigt under og inviterede universitetet til Danmark, så det også havde mulighed for at lære Niels Brock bedre at kende.

I januar 2010 indgik Niels Brock en aftale med Foreign Trade University i Hanoi. De første vietnamesiske studerende begyndte på uddannelsen Financial Management and Services i september 2010, og der er i dag ca. 100 studerende på uddannelsen.

ERHVERVSAKADEMI KOLDING

	Bevisudstedende institution	Uddannelse	Vurdering af ikke-godkendte uddannelser på statslige institutioner
Kolding	Coventry University, Storbritannien	<ul style="list-style-type: none"> Executive MBA (2006) BA (Hons) in International Business (2008) MBA General Management (2011) 	<ul style="list-style-type: none"> Vurderet positivt i 2011 Vurderet positivt i 2011
Kolding	London South Bank University, Storbritannien	<ul style="list-style-type: none"> BA (Hons) in International Business (e-learning) (1997) MSc International Business (fuldtidsstudium og e-learning) (2003) 	<ul style="list-style-type: none"> Vurderet positivt i 2012

Britiske uddannelser

Erhvervsakademi Kolding, International Business Academy (IBC), udbyder transnationale uddannelser i samarbejde med to britiske universiteter, Coventry University og London South Bank University. De britiske universiteter udsteder kvalifikationsbeviset, og der er derfor tale om britiske uddannelser.

De britiske uddannelser er ikke registreret, akkrediteret eller på anden måde anerkendt i Danmark. Uddannelserne udløser derfor heller ikke dansk SU eller offentlige tilskud til de studerende. Tre af uddannelserne er imidlertid blevet vurderet af EVA med henblik på at udarbejde en vejledende udtalelse, som afgør, om uddannelserne kan danne grundlag for visum til udenlandske studerende. De studerende kan efter endt uddannelse ansøge om anerkendelse af uddannelsen hos Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, hvis de ønsker at anvende den i Danmark.

Kvalitetssikring af uddannelserne

Coventry University og London South Bank University bliver kvalitetssikret af den britiske kvalitetssikringsinstitution QAA. QAA kvalitetssikrer universiteterne gennem *institutional reviews*. Her ser man på institutionernes interne kvalitetssikringssystemer frem for på den enkelte uddannelse, som man gør i de danske uddannelsesakkrediteringer.

De studerende på uddannelserne testes gennem skriftlige eksaminer og kursusarbejder. De skriftlige eksaminer udgør ca. 70 % af den endelige karakter, mens kursusarbejderne udgør de resterende ca. 30 %. Eksaminerne er tretimers skriftlige test, mens kursusarbejderne eksempelvis kan være afleveringsopgaver eller projekter. Eksaminer og kursusarbejder bedømmes af undervisere fra både Erhvervsakademi Kolding og de britiske universiteter. Derudover vurderes eksaminer og kursusarbejder af *exam boards*, som består af repræsentanter fra de britiske universiteter, en ekstern repræsentant fra et britisk universitet udpeget af QAA, lederen for uddannelsen i Kolding og undervisere på uddannelsen. Karaktererne er først gældende, når de er blevet konfirmeret af boardsene. Disse exam boards holder møderne i Kolding.

EN FORTÆLLING OM KOLDING

Tilbage i starten af 1990'erne havde ledelsen og underviserne på Erhvervsakademi Kolding (dengang Kolding Købmandsskole) en udfordring: Deres studerende på handelsakademiuddannelser kunne ikke læse videre på handelshøjskolerne i Danmark. Erhvervsakademiet begyndte derfor at lede efter samarbejdspartnere i udlandet, som ville optage de studerende.

“Det var en fælles beslutning, der involverede både afdelingschefen for vores uddannelser, vores uddannelsesledere og vores internationaliseringskoordinator. Det var et enormt problem, at vores studerende ikke kunne læse videre, så det engagerede alle.”

Jette M. Gøbel, uddannelseschef, The International Business Academy, Erhvervsakademi Kolding

Det lykkedes Erhvervsakademi Kolding at finde udenlandske samarbejdspartnere, og i 1995 begyndte erhvervsakademiet at udbyde en britisk bacheloruddannelse i samarbejde med The Open University, Storbritannien. I dag udbyder erhvervsakademiet fem engelske uddannelser, hvoraf to udbydes som e-learning.

Siden 2008 har det været muligt for danske erhvervsakademier at udbyde professionsbacheloruddannelser og -overbygninger. Erhvervsakademi Kolding har imidlertid valgt at fortsætte med at udbyde de britiske bacheloruddannelser, da de er mere eftertragtede blandt de udenlandske studerende. Det skyldes bl.a., at en professionsbacheloruddannelse tager tre et halvt år, mens de britiske bacheloruddannelser kun tager tre år og desuden er traditionelle bacheloruddannelser, hvor det er muligt at læse videre på en kandidatuddannelse.

Metode og kilder

Danmarks Evalueringsinstitut har skrevet denne guide på baggrund af en undersøgelse af danske og internationale erfaringer med transnationale uddannelser og et litteraturstudie. Vi præsenterer her metode og datagrundlag, som er anvendt til guiden.

Metode

Danske erfaringer

Undersøgelsen er baseret på følgende datakilder:

- En forundersøgelse

Deskresearch af lovgivning og uddannelsesinstitutionernes hjemmesider og eksplorative interview med nøglepersoner fra det tidligere Undervisningsministeriet og det tidligere Styrelsen for International Uddannelse, en repræsentant fra Professionshøjskolernes Rektorkollegium og en repræsentant fra Danske Erhvervsskoler.

- To gruppeinterview

Interview med fire repræsentanter fra professionshøjskolernes internationale netværk med deltagere fra Professionshøjskolen Metropol, University College Lillebælt, VIA University College og University College Nordjylland. Derudover interview med tre nøglepersoner fra Niels Brock.

- 19 telefoninterview

Undersøgelsen omhandler alle de uddannelsesinstitutioner, der fik mulighed for at udbyde uddannelser i udlandet med lov nr. 537 af 12.6.2009. Totalundersøgelsen er gennemført med telefoninterview blandt nøglepersoner fra alle 9 erhvervsakademier, 7 professionshøjskoler, 2

ingeniørhøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Informanterne har i de fleste tilfælde været lederen af uddannelsesinstitutionernes internationale afdeling.

Gruppeinterviewene har bidraget med dybdegående viden om uddannelsesinstitutionernes erfaringer med og forestillinger om transnationale uddannelser. I interviewet med Niels Brock har vi fået indsigt i institutionens konkrete erfaringer med at gennemføre uddannelser i udlandet i mere end ti år. De 19 telefoninterview har afdækket udbredelsen af transnationale uddannelser i og fra Danmark og uddannelsesinstitutionernes generelle opfattelse af fænomenet.

Undersøgelsen omhandler kun de erhvervsrettede videregående uddannelsesinstitutioner. Universiteter og kunstneriske videregående uddannelsesinstitutioner er ikke en del af undersøgelsen. En undtagelse er faktaboksen på side 41, der kort beskriver lovgrundlaget for universiteternes udbud af uddannelser i udlandet og giver et eksempel på, hvordan danske universiteter er gået sammen om at udbyde uddannelser i Kina.

Undersøgelsen af danske erfaringer er gennemført i perioden februar-november 2011.

Internationale erfaringer

Undersøgelsen er baseret på følgende datakilder:

- Casestudie i Holland og Flandern

Interview med to repræsentanter fra den hollandske og flamske kvalitetssikringsorganisation NVAO (*Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie*). Interview med to repræsentanter fra Webster Universitets campus i Leiden, Holland. Interview med to repræsentanter fra University of Kents campus i Bruxelles. Interview med tre repræsentanter fra Hogeschool van Amsterdam og en repræsentant fra Stenden Hogeschool. Casestudiet blev gennemført august 2011.

- To interview

Interview med en repræsentant fra Monash University og med en repræsentant fra The University of Nottingham. Begge interview er gennemført i september 2011.

Interviewene i casestudiet i Holland og Flandern og de efterfølgende interview med Monash University og The University of Nottingham har givet os indsigt i britiske, amerikanske, australske og hollandske uddannelsesinstitutioners konkrete erfaringer med at gennemføre uddannelser i udlandet. Casestudiets interview med den hollandske og flamske kvalitetssikringsinstitution NVAO har givet os et indblik i, hvordan transnationale uddannelser kan kvalitetssikres af eksterne aktører.

Litteraturstudie

Søgning på relevant litteratur om transnational uddannelse i internationale tidsskrifter, på kvalitetssikringsinstitutioners hjemmesider, fx QAA og TEQSA og på internationale organisationers hjemmesider, fx UNESCO, OECD og The Observatory on Borderless Higher education (OBHE). Udvælgelse af centrale tekster, som indeholder viden om internationale aktørers og udenlandske uddannelsesinstitutioners og kvalitetssikringsorganisationers erfaringer med transnational uddannelse.

Litteraturstudiet har bidraget med generel viden om potentialer og udfordringer i forbindelse med transnationale uddannelser set fra udenlandske uddannelsesinstitutioners perspektiv (som både modtagere og afsendere af uddannelser) og eksempler på intern og ekstern kvalitetssikring af transnational uddannelse. Litteraturstudiet har også givet et indblik i omfanget af transnational uddannelse på verdensplan og i udviklingstendenser inden for området.

Litteraturstudiet er gennemført i perioden februar 2011 – august 2012.

Tekst og analyse

Guiden er udarbejdet af evalueringskonsulent Julia Salado-Rasmussen og specialkonsulent Christel Sølvhjem.

Kilder

Litteraturliste

- Academic Cooperation Association (ACA) (2008): *Transnational education in the European context – provision, approaches and policies, Geographical Annex, A study produced by the Academic Cooperation Association on behalf of the European Commission*
- Altbach, Philip G.; Knight, Jane (2007): *The internationalization of Higher Education: Motivations and Realities*, i Journal of Studies in International Education 2007, 11, s. 290-305
- ASHE (2012): *The Private Nature of Cross-Border Higher Education*, i The Global Growth of Private Higher Education, s. 107-119, ASHE Higher Education Report
- Australian Universities Quality Agency (AUQA) (2006): *Quality Audit and Assurance for Transnational Higher Education*, AUQA Occasional Publications, Number 10, www.auqa.edu.au
- Campbell, Carolyn; Wende, Marijk van der (2000): *International Initiatives and Trends in Quality Assurance for European Higher Education, Exploratory Trend Report*, The European Network for Quality Assurance in Higher Education
- CIRIUS (2007): *National strategi for markedsføring af Danmark som uddannelsesland 2007-2010*, København
- Commonwealth of Learning (COL); United Nations Education, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2006): *Higher Education Crossing Borders: A Guide to Implications of the General Agreement on Trade in Services (GATS) for Cross-border Education, A Report Prepared for the Commonwealth of Learning and UNESCO by Jane Knight*
- European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) (2009): *Standards and Guidelines for Quality Assurance*, Helsinki
- Knight, Jane (2004): *Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales*, i Journal of Studies in International Education 2004, 8: 5, s. 5-31
- Knight, Jane (2007): *Cross-border Higher Education: Issues and implications for quality assurance and accreditation*, i Higher Education In The World, s. 134-146
- Mcburnie, Grandt; Ziguras, Christopher (2001): *The regulation of transnational higher education in Southeast Asia: Case studies of Hong Kong, Malaysia and Australia*, i Higher Education 42, s. 85-105
- Regeringen (2006): *Fremgang, fornyelse og tryghed – Strategi for Danmark i den globale økonomi* (Globaliseringsstrategien)
- Sakamoto, Robin; Chapman, David W. (2011): *Cross-border Partnerships in Higher Education – Strategies and Issues*, redigeret af Robin Sakamoto og David W. Chapman, (International Studies in Higher Education), New York, Routledge
- Shams, Farshid; Huisman, Jeroen (2012): *Managing Offshore Branch Campuses: An analytical Framework for Institutional Strategies*, i Journal of Studies in International Education 2012, 16, s. 106-127
- Smith, Karen (2010): *Assuring quality in transnational higher education: a matter of collaboration or control?*, i Studies in Higher Education, Vol. 35, No. 7, November 2010, s. 793-806
- The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD); The World Bank (2007): *Cross-border Tertiary Education – A way towards capacity development*
- The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) (2010a): *UK collaboration in Malaysia: Institutional case studies – University of Nottingham Malaysia Campus*
- The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) (2010b): *Audit of overseas provision, Malaysia, Overview report*
- Undervisningsministeriet (2009): *Flere studerende på studie- og praktikophold i udlandet – strategi for øget udadgående mobilitet på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne*
- UNESCO; The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2005): *Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education*
- United Nations Education, Scientific and Cultural Organization (UNESCO); Asia-Pacific Quality Network (APQN) (2006): *UNESCO-APQN Toolkit: Regulating the quality of cross-border education*
- United Nations Education, Scientific and Cultural Organization (UNESCO); Europarådet (2007): *Revised Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education*
- Webster University (2010): *2011-2012 Graduate Studies Catalog*
- Ziguras, Christopher (2007): *Good Practice in Transnational Education – A Guide for New Zealand Providers, Prepared for Education New Zealand Trust*

CENTRALE KILDER

- UNESCO; APQN (2006): UNESCO-APQN Toolkit: Regulating the Quality of Cross-Border Education
- UNESCO; OECD (2005): Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education
- UNESCO; COL (2006): Higher Education Crossing Borders: A Guide to the Implications of the General Agreement on Trade in Services (GATS) for Cross-border Education
- AUQA (2006): Quality Audit and Assurance for Transnational Higher Education
- Ziguras, Christopher (2007): Good Practice in Transnational Education – A Guide for New Zealand Providers.
- The Observatory on Borderless Higher education

Lovgivning

- Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser og andre love (udbud af danske erhvervsrettede videregående uddannelser i udlandet), LOV nr. 537 af 12.6.2009 (historisk)
- Lovbekendtgørelse om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, LBK nr. 882 af 8.8.2011
- Lov om ændring af universitsloven, LOV nr. 538 af 12.6.2009 (historisk)
- Bekendtgørelse om universiteternes internationale uddannelsesforløb, BEK nr. 1389 af 15.12.2011 (gældende)
- Bekendtgørelse af lov om universiteter (universitsloven), LBK nr. 695 af 22.6.2011 (historisk)
- Bekendtgørelse af lov om universiteter (universitsloven), LBK nr. 652 af 24.6.2012 (gældende)

Hjemmesider

- CIRIUS (2007): *CIRIUS' kriterier for anerkendelse af transnationale uddannelser og fællesgrader*, hentet 31.7.2012, http://www.iu.dk/anerkendelse/baggrundsinformation-om-anerkendelse/metoder-og-begreber/transnationale-uddannelser-og-faellesgrader/transnationaluddannelse_kort.pdf
- European Consortium for Accreditation in higher education (ECA), <http://www.eaconsortium.net/>, hentet 12.11.2012
- European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR), <http://www.eqar.eu/>, hentet 8.11.2012

- Monash University, <http://www.monash.edu.au/about/history/>, hentet 11.10.2012
- Monash University, <http://monash.edu/international/studyabroad/about/australian.html>, hentet 11.10.2012
- Monash University, <http://monash.edu/study/campuses/>, hentet 11.10.2012
- New Zealand Qualifications Authority, <http://www.nzqa.govt.nz/studying-in-new-zealand/tertiary-education/choosing-an-educational-provider/>, hentet 02.11.2012
- New Zealand Qualifications Authority, <http://www.nzqa.govt.nz/providers-partners/registration-and-accreditation/>, hentet 02.11.2012
- Professionshøjskolen Metropol, Betty Nansen Teatret og Universität der Künste Berlin, <http://www.masteri-teater.dk/Samarbejds partnere.html>, hentet 12.11.2012
- Sino-Danish Centre for Education and Researchs og Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, <http://www.gribkina.dk/>, hentet 11.10.2012
- Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, <http://www.iu.dk/anerkendelse/baggrunds information-om-anerkendelse/metoder-og-begreber/verificering-af-eksamensbeviser/ikke-anerkendte-ikke-akkrediterede-institutioner-i-danmark>, hentet 12.11.2012
- Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, <http://www.udiverden.dk/Default.aspx?ID=4757>, hentet 10.9.2012
- Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, <http://www.udiverden.dk/default.aspx?id=4725>, hentet 12.11.2012
- Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, <http://www.ubst.dk/uddannelse-og-forskning/internationalt-samarbejde/dansk-kinesisk-samarbejde>, hentet 8.11.2012
- Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstotte, <http://www.su.dk/UDLAND/HELEUDDANNELSER/Sider/default.aspx>, hentet 8.11.2012
- Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstotte, <http://www.su.dk/udland/heleuddannelser/betingelser/udlandsstipendium/soegeifasttracklisten/Sider/default.aspx>, hentet 8.11.2012
- Stenden University of Applied Sciences, <http://www.stenden.com/en/stenden/corporate/organisation/profile/history-profile/Pages/default.aspx>, hentet 11.10.2012

- Stenden University of Applied Sciences, <http://www.stenden.com/en/stenden/corporate/organisa-tion/profile/Facts%20and%20Figures/Pages/default.aspx>, hentet 12.10.2012
- The University of Nottingham, <http://www.nottingham.ac.uk/about/history/abriefhistoryoftheuniversity.aspx>, hentet 12.10.2012
- University of Kent, <http://www.kent.ac.uk/brussels/BSIS/about/index.html>, hentet 13.10.2012
- University World News (2012a): International branch campuses expanding, geopolitical landscape changing, 22 January 2012, <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20120118205237531>, hentet 30.10.2012
- University World News (2012b): Branch campus growth has moved to Asia, 13 January 2012, <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20120113083126934&query=branch+campus+growth+has+moved+to+Asia>, hentet 30.10.2012
- Webster University, <http://www.webster.nl/about-webster/quick-facts>, hentet 12.10.2012
- Webster University, http://www.webster.edu/shared/shared_aboutwebster/factsheet.pdf, hentet 12.10.2012

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

**Kvalitet i transnationale uddannelser
Når uddannelser og institutioner krydser grænser**

© 2012 Danmarks Evalueringsinstitut

Tekst og analyse

Julia Salado-Rasmussen og Christel Sølvhjem

Foto

Getty Images, Clourbox, Istock

Tryk

Rosendahls-Schultz Grafisk a/s

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilling

Alle boghandlere

40,- kr. inkl. moms

ISBN: 978-87-7958-684-0

